PROCEDURY BEZPIECZEŃSTWA

OBOWIĄZUJĄCE

W PRZEDSZKOLU NR 41 IM. JANA PAWŁA II

WE WROCŁAWIU

Podstawa prawna:

1) Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r . Karta Nauczyciela (Dz.U.2026.515 t.j. z dnia 2026.04.14 ze zm.)
2) Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu i zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz.U.2025.1675 t.j. z dnia 2025.12.01 ze zm.)
3) Ustawa z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz.U.2024.416 t.j. z dnia 2024.03.20 ze zm.)
4) Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo Oświatowe (Dz.U.2026.820 t.j. z dnia 2026.06.22 z późn. zm.)
5) Ustawa z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz.U.2026.141 t.j. z dnia 2026.02.06)
6) Rozporządzenie MEN z dnia 17 marca 2017 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli (Dz.U.2023.2736 t.j. z dnia 2023.12.21 ze zm.)
7) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta" (Dz.U.2023.1870 z dnia 2023.09.13)
8) Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120 poz. 526 ze zm.)
9) Statut Przedszkola 41 im. Jana Pawła II we Wrocławiu
10) Stanowisko Ministra Zdrowia z dnia 4 maja 2010 r. w sprawie możliwości podawania leków dzieciom przez nauczycieli w szkole i przedszkolu.

25 LISTOPAD 2026

Cel główny:
Uzasadnieniem wprowadzenia niniejszych procedur jest troska o zdrowie i bezpieczeństwo każdego dziecka objętego opieką w przedszkolu. W sytuacjach trudnych oraz zagrażających bezpieczeństwu dziecka nauczyciele i pozostały personel przedszkola są zobowiązani postępować zgodnie z przyjętymi procedurami. Rodzice zobowiązani są do zapoznania się i przestrzegania niniejszego dokumentu.

Obowiązki, odpowiedzialność, upoważnienia osób realizujących zadanie, które jest przedmiotem procedury:

1. **Dyrektor** – ponosi odpowiedzialność za stan bezpieczeństwa i higieny w przedszkolu; zapewnia bezpieczne i higieniczne warunki pobytu w przedszkolu, a także bezpieczne i higieniczne warunki uczestnictwa w zajęciach organizowanych przez przedszkole poza budynkiem przedszkola; kontroluje obiekty należące do przedszkola pod kątem zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z tych obiektów; sporządza protokoły z kontroli obiektów; odpowiada, za jakość pracy pracowników, za organizację pracy; opracowuje procedury i instrukcje związane z zapewnieniem bezpieczeństwa dzieciom.
2. **Nauczyciele** – są zobowiązani do nadzoru nad dziećmi przebywającymi w przedszkolu oraz do rzetelnego realizowania zadań związanych z powierzonym stanowiskiem; zapewniają opiekę, wychowanie i uczenie się w atmosferze bezpieczeństwa; upowszechniają wśród dzieci wiedzę o bezpieczeństwie oraz kształtują właściwe postawy wobec zdrowia, zagrożeń i sytuacji nadzwyczajnych; są zobowiązani do przestrzegania przepisów prawa ogólnego i wewnętrznego.
3. **Inni pracownicy przedszkola** – są zobowiązani do rzetelnego realizowania zadań związanych z powierzonym stanowiskiem oraz z funkcją opiekuńczą i wychowawczą przedszkola; pomagają nauczycielom w codziennej pracy wychowawczej, dydaktycznej i opiekuńczej; są zobowiązani do przestrzegania przepisów prawa ogólnego i wewnętrznego.
4. **Rodzice -** w trosce o bezpieczeństwo własnego dziecka, powinni znać procedury zapewnienia bezpieczeństwa obowiązujące w przedszkolu; w tym zakresie powinni także współpracować z dyrektorem, wychowawcami swojego dziecka oraz innymi pracownikami przedszkola.

Sposób prezentacji procedur:

1. Udostępnianie dokumentu na stronie internetowej przedszkola, do wglądu u dyrektora przedszkola.
2. Zapoznanie wszystkich pracowników przedszkola z treścią procedur.
3. Zapoznanie rodziców z obowiązującymi w placówce procedurami na zebraniach organizacyjnych.

Dokonywanie zmian w procedurach:
Wszelkich zmian w opracowanych procedurach dotyczących bezpieczeństwa dzieci może dokonać z własnej inicjatywy lub na wniosek Rady pedagogicznej dyrektor przedszkola. Wnioskodawcą zmian może być także rada rodziców. Proponowane zmiany nie mogą być sprzeczne z prawem.

Postanowienia końcowe:

1. W trosce o zdrowie i bezpieczeństwo wszystkich wychowanków przedszkola, rodzice i personel przedszkola są zobligowani do współpracy oraz wzajemnego poszanowania praw i obowiązków wszystkich podmiotów niniejszej procedury.
2. Procedury obowiązują wszystkich pracowników przedszkola, rodziców dzieci uczęszczających do przedszkola oraz osoby upoważnione przez nich do odbioru dzieci.

Wykaz procedur:

I. Przyprowadzanie i odbieranie dzieci z przedszkola.....str. 3

II. Bezpieczny pobyt dzieci w budynku przedszkola.....str. 5

III. Bezpieczny pobyt dzieci w ogrodzie przedszkolnym.....str. 8

IV. Postępowanie w przypadku wystąpienia u dziecka objawów chorobowych.....str. 9

V. Postępowanie w przypadku nieszczęśliwego wypadku dziecka w przedszkolu.....str. 11

VI. Postępowanie w przypadku stwierdzenia/podejrzenia krzywdzenia dziecka.....str. 14

VII. Postępowanie w przypadku wystąpienia wszawicy.....str. 17

VIII. Postępowanie w przypadku stwierdzenia chorób pochodzenia pasożytniczego (glistnicy i owsicy).....str. 18

IX. Postępowanie w przypadku zagrożenia atakiem terrorystycznym.....str. 20

X. Postępowanie w przypadku zagrożenia bądź ataku bombowego.....str. 22

I. PRZYPROWADZANIE I ODBIERANIE DZIECI Z PRZEDSZKOLA

1. **Przyprowadzanie dzieci**
   1) za bezpieczeństwo dzieci w drodze do przedszkola odpowiadają rodzice,
   2) wchodząc na teren przedszkola rodzice, a także inne osoby odprowadzające i odbierające dziecko zobowiązane są do każdorazowego zamknięcia drzwi wejściowych,
   3) potrzebę wejścia do budynku przedszkola rodzice sygnalizują za pomocą dzwonka,
   4) osoba przyprowadzająca dziecko do przedszkola obowiązana jest rozebrać je w szatni i osobiście odprowadzić do sali grupy, do której uczęszcza lub do wyznaczonej sali grupy łączonej, a tym samym skutecznie przekazać dziecko nauczycielowi,
   5) za bezpieczeństwo i zdrowie dziecka do momentu przekazania dziecka pod opiekę nauczyciela przedszkola odpowiada osoba przyprowadzająca dziecko do przedszkola,
   6) odpowiedzialność nauczyciela rozpoczyna się z chwilą wprowadzenia dziecka do sali i skutecznego przekazania nauczycielowi,
   7) za życie i zdrowie dzieci pozostawionych bez opieki na terenie przedszkola, przed wejściem do budynku, przed furtką, nieprzekazane pod opiekę nauczycielce, przedszkole nie odpowiada,
   8) rodzice zobowiązani są przyprowadzać do przedszkola dziecko zdrowe i czyste.
   9) w przypadku wątpliwości, co do stanu zdrowia dziecka (gorączka, kaszel, katar, wysypka itp.) nauczyciel ma prawo odmowy przyjęcia dziecka do przedszkola lub poproszenia rodzica do złożenia pisemnego oświadczenia o tym, iż dziecko jest zdrowe,
   10) w sytuacjach infekcji, chorób skórnych, zakaźnych dziecko nie może uczęszczać do przedszkola do czasu całkowitego wyleczenia i przedłożenia przez rodziców zaświadczenia lekarskiego, potwierdzającego zakończenie leczenia,
   11) nauczyciel przyjmujący dziecko pod opiekę od rodziców zobowiązany jest zwrócić uwagę na wnoszone przez dziecko zabawki i przedmioty - czy są one bezpieczne i nie stwarzają zagrożenia,
   12) potrzebę późniejszego przyprowadzenia dziecka do przedszkola rodzic ma obowiązek zgłosić dzień wcześniej lub telefonicznie, nie później niż do godz. 9:00.
2. **Odbieranie dzieci**
   1) dzieci są odbierane z przedszkola przez rodziców, którzy są odpowiedzialni za ich bezpieczeństwo w drodze z przedszkola,
   2) dzieci mogą być odbierane z przedszkola przez inne osoby pełnoletnie, upoważnione przez rodziców. Rodzice upoważnienia dokonują na odpowiednim druku podpisanym własnoręcznym podpisem przez przynajmniej jednego rodzica/prawnego opiekuna,
   3) upoważnienie ważne jest jeden rok szkolny lub zgodnie z terminem określonym przez rodziców w przypadku upoważnienia jednorazowego/ okresowego,
   4) rodzice mogą w każdym czasie cofnąć ważność złożonego przez siebie upoważnienia do odbioru dziecka z przedszkola poprzez złożenie u nauczyciela grupy pisemnego oświadczenia odwołującego upoważnienie dla danej osoby/osób,

5) na prośbę nauczyciela osoba odbierająca dziecko z przedszkola zobowiązana jest okazać potwierdzający jej tożsamość dokument ze zdjęciem,
6) rodzice podpisując upoważnienie odbioru ich dziecka z przedszkola dla innej osoby biorą pełną odpowiedzialność za życie i bezpieczeństwo dziecka od momentu odbioru dziecka z przedszkola przez inną osobę niż rodzic, aż do momentu przekazania dziecka pod opiekę rodzicom,
7) życzenie jednego z rodziców dotyczące nieodbierania dziecka z przedszkola przez drugiego z rodziców musi być poświadczone przez prawomocny wyrok sądu określający sposób wykonywania przez rodziców władzy rodzicielskiej nad dzieckiem,
8) w przypadku telefonicznej prośby rodzica - **upoważnienia słownego**, nauczyciel zobowiązany jest wykonać telefon sprawdzający do rodzica i potwierdzić wcześniejszą informację. Zaistniałą sytuację należy odnotować w dzienniku grupy,
9) upoważnienia, o których mowa w ust. 2 przechowują nauczyciele grupy, do której uczęszcza dziecko. W sytuacji, gdy nauczyciel grupy przekazuje dzieci pod opiekę nauczyciela grupy łączonej, ma on obowiązek przekazania nauczycielowi przejmującemu opiekę nad dziećmi aktualnego zestawienia listy osób upoważnionych przez rodziców do odbioru dziecka z przedszkola. **Za bieżącą aktualizację rejestru upoważnień odpowiedzialność ponoszą nauczyciele poszczególnych grup.**
10) Rodzic, opiekun prawny lub osoba upoważniona do odebrania dziecka z przedszkola, osobiście komunikują nauczycielowi lub osobie pełniącej dyżur chęć odebrania dziecka z przedszkola lub ogrodu przedszkolnego. Rodzice, opiekunowie prawni lub osoby upoważnione zobowiązani są do skutecznego poinformowania nauczyciela o przejęciu opieki nad dzieckiem. **Ważne jest, aby nauczyciel był pewny, (tj. widział i wiedział), że dziecko zostaje przekazane pod opiekę rodzica, opiekuna prawnego lub osobę upoważnioną do odbioru dziecka.**
11) za moment odebrania uważa się chwilę pierwszego opuszczenia sali przez dziecko wraz z rodzicem, opiekunem prawnym lub upoważnioną osobą,
12) rodzice są zobowiązani podać nauczycielowi aktualny adres i numer telefonu kontaktowego,
13) rodzice oraz osoby przez nich upoważnione mają obowiązek odebrania dziecka z przedszkola w czasie pracy przedszkola. Osoby odbierające dziecko z przedszkola zobowiązane są zgłosić się do przedszkola w czasie, który umożliwi opuszczenie z dzieckiem terenu placówki do godziny określającej czas jej zamknięcia,
14) **rodzice po odebraniu dziecka z placu zabaw zobowiązani są do opuszczenia terenu przedszkola ze względu na bezpieczeństwo pozostałych bawiących się dzieci**,
15) w przypadku nieodebrania dziecka z przedszkola w godzinach funkcjonowania placówki nauczyciel odpowiedzialny za dziecko podejmuje decyzję o sposobie zapewnienia mu opieki poprzez podjęcie następujących czynności:
    a) kontakt telefoniczny z rodzicami;
    b) kontakt telefoniczny z inną upoważnioną osobą;
    c) powiadomienie Policji w celu podjęcia dalszych działań przewidzianych prawem, łącznie z umieszczeniem dziecka w pogotowiu opiekuńczym;
    d) powiadomienie dyrektora przedszkola o zaistniałej sytuacji.
16) do czasu odebrania dziecka przez rodziców, inną upoważnioną osobę lub do czasu przyjazdu Policji, nauczyciel nie może wyjść z dzieckiem poza teren przedszkola, ani pozostawić dziecka pod opieką innej osoby,
17) w przypadku zawiadomienia przez nauczyciela Policji, jest on zobowiązany być przy dziecku aż do momentu przekazania wychowanka pod opiekę odpowiedniej instytucji,
18) przedszkole może odmówić wydania dziecka z przedszkola w przypadku, gdy stan osoby odbierającej dziecko wskazuje na spożycie alkoholu, środków odurzających czy zachowanie agresywne. Nauczyciel zobowiązany jest skontaktować się z drugim rodzicem lub upoważnioną do odbioru dziecka z przedszkola osobą. Jeżeli jest to niemożliwe personel przedszkola ma prawo wezwać Policję. O zaistniałym fakcie powiadamia dyrektora przedszkola,
19) w przypadku zaistnienia okoliczności wymienionych w ust. 18 - gdy dziecko zostanie odebrane mimo sprzeciwu nauczyciela, nauczyciel zobowiązany jest natychmiast złożyć zawiadomienie na Policję,
20) jeżeli powtarzają się przypadki, kiedy rodzice odbierają dziecko poza godzinami pracy przedszkola lub kiedy ich nieobecność po godzinie zamknięcia przedszkola przedłuża się lub w trakcie kontaktu telefonicznego odmówią odebrania dziecka z przedszkola a nauczyciel ma podejrzenie, że władza rodzicielska może być w tym zakresie wykonywana przez rodziców w sposób niewłaściwy, przedszkole podejmuje inne kroki prawne w celu zabezpieczenia interesów dziecka.

II. PROCEDURA: BEZPIECZNY POBYT DZIECI W BUDYNKU PRZEDSZKOLA

W trosce o zdrowie i bezpieczeństwo wszystkich wychowanków przedszkola rodzice dzieci i personel placówki są zobligowani do współpracy oraz wzajemnego poszanowania praw i obowiązków wszystkich podmiotów niniejszej procedury.

Opis procedury

1. Przedszkole sprawuje opiekę nad dziećmi, dostosowując metody i sposoby oddziaływań do wieku dzieci, ich możliwości rozwojowych oraz potrzeb środowiska z uwzględnieniem istniejących warunków lokalowych. Zapewnia bezpośrednią i stałą opiekę nad dziećmi w czasie pobytu w przedszkolu oraz w trakcie zajęć poza jego terenem.
2. Przedszkole pełni funkcje opiekuńcze z uwzględnieniem przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy.
3. Przedszkole zapewnia dzieciom pełne poczucie bezpieczeństwa, zarówno pod względem fizycznym, jak i psychicznym.
4. Wszyscy pracownicy przedszkola posiadają ukończone szkolenie z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej, a także są zobowiązani do stałego doskonalenia swoich kompetencji w tym zakresie.
5. Nauczyciel jest świadomy odpowiedzialności za życie i zdrowie dzieci, jaka na nim spoczywa, a w przypadku ich narażenia ponosi za to pełną odpowiedzialność dyscyplinarną. Troska o pełne bezpieczeństwo wychowanków jest priorytetem wszelkich jego działań.
6. Dzieci są przyprowadzane do przedszkola przez rodziców bądź inne osoby przez nich upoważnione od godz. 6:30. Rodzice są poinformowani o sposobie przyprowadzania i odbierania dziecka z przedszkola. Rozbierają dziecko w szatni i odprowadzają bezpośrednio do wyznaczonej sali (sala grupy zbiorczej, sala grupy, do której aktualnie uczęszcza dziecko) przekazując dziecko pod opiekę nauczyciela przedszkola.
7. Godziny rozpoczęcia i zakończenia pracy przez poszczególne oddziały przedszkolne są zgodne z czasem pracy oddziałów określanym odrębnie na każdy rok szkolny w arkuszu organizacji pracy placówki
8. Każda grupa wiekowa powierzona jest opiece jednego lub dwóch nauczycieli, sprawowanej zgodnie z ustalonym w arkuszu organizacyjnym czasem pracy oddziału.
9. Podczas pobytu w przedszkolu dzieci są objęte ciągłym dozorem i opieką. Dzieciom przebywającym w sali nie wolno wychodzić z niej samowolnie, bez powodu i dozoru. Nie wolno także samowolnie wychodzić z budynku przedszkola. Dziecko przez cały czas jest otoczone opieką nauczyciela lub upoważnionego pracownika przedszkola. Dzieci poruszają się po budynku tylko i wyłącznie pod opieką nauczyciela lub wskazanego pracownika przedszkola.
10. W pierwszych dniach pobytu w przedszkolu nauczyciel zapoznaje dzieci z rozkładem pomieszczeń przedszkolnych, z zasadami bezpiecznego korzystania z urządzeń w ogrodzie. Ustala się normy i zasady bezpiecznego korzystania ze sprzętu i pomieszczeń przedszkola.
11. Nauczyciele obserwują dzieci podczas zabaw, kierują zabawą lub ją inspirują, ingerują, kiedy dochodzi do konfliktów między dziećmi, jeśli nie są w stanie same ich rozwiązać. W czasie zabaw dowolnych nauczyciel zwraca przede wszystkim uwagę na bezpieczeństwo dzieci, odpowiada za stan zabawek
    i sprzętu, którymi bawią się dzieci.
12. Nauczyciel ustala wspólnie z dziećmi zasady i normy obowiązujące w grupie, systematycznie wdraża dzieci do zgodnej zabawy, do przestrzegania zasad zgodnego współżycia z rówieśnikami, uczestniczy w zabawach dzieci. Zapoznaje dzieci i ich rodziców z systemem motywacyjnym obowiązującym w danej grupie. Nauczyciele zobowiązani są do zawierania z dziećmi umów/reguł warunkujących ich bezpieczeństwo na terenie przedszkola i terenu placu zabaw. Ustalone z dziećmi zasady stanowią tzw. Kodeks Grupy, który zamieszczony jest w widocznym miejscu sali.
13. Nauczyciel jest zobowiązany do ustalania norm bezpiecznego zachowania się dzieci podczas ich pobytu w przedszkolu, w szczególności poprzez:
    1) przestrzeganie dzieci przed zagrożeniami,
    2) uczenie dzieci przewidywania zagrożeń,
    3) ocenianie zachowań zagrażających zdrowiu w różnych sytuacjach życia codziennego,
    4) uczenie zasad postępowania, warunkujących bezpieczeństwo w formie konkursów czy quizów,
    5) przedstawianie skutków niebezpiecznych zachowań,
    6) prowadzenie współpracy z instytucjami działającymi na rzecz bezpieczeństwa (Policja, Straż Pożarna, Straż Miejska, Pogotowie ratunkowe, Ośrodek Zdrowia).
14. Nauczyciel ma obowiązek przekazywania dzieciom wiedzy o zdrowym stylu życia.
15. Nauczyciel ponadto ma obowiązek:

1) otoczyć wszystkie dzieci ciągłą opieką i zapewnić im nadzór,
2) przewidywać sytuacje niebezpieczne i unikać ich,
3) tworzyć właściwe warunki do bezpiecznego rozwoju dziecka,
4) opracować i wdrażać programy profilaktyczne,
5) przestrzegać ustaleń regulaminów i procedur wewnętrznych dotyczących bezpieczeństwa,
6) unikać sytuacji i miejsc niebezpiecznych.

16. Dyrektor przedszkola czuwa nad przestrzeganiem przepisów BHP przez wszystkich pracowników, a w szczególności:
    1) monitoruje stopień przestrzegania przez wszystkich członków społeczności przedszkolnej (dzieci, pracownicy, rodzice) procedur bezpieczeństwa obowiązujących w przedszkolu,
    2) umieszcza w widocznym miejscu plan ewakuacji,
    3) dba o zaopatrzenie placówki w odpowiednią liczbę apteczek i sprzętu gaśniczego,
    4) zapewnia właściwe oświetlenie i jest odpowiedzialny za właściwą nawierzchnię dróg, dba o zabezpieczenie gniazdek elektrycznych, przewodów elektrycznych oraz nagrzewających się elementów systemu grzewczego,
    5) dokonuje okresowych kontroli środowiska wewnętrznego przedszkola, wykonuje zalecenia pokontrolne wydane na podstawie przeprowadzanych w placówce kontroli instytucji do tego uprawnionych oraz zalecenia wynikające z protokołów przeprowadzonych badań, przeglądów.
17. W trakcie prowadzonych zajęć (bez względu na miejsce: sala zabaw, ogród przedszkolny, inne) nauczyciel skupia się na pracy i opiece nad dziećmi. Wszelkie sprawy związane np. z organizacją i przygotowaniem zajęć, załatwianiem spraw służbowych z dyrektorem lub innymi pracownikami przedszkola, nauczyciel obowiązany jest załatwiać po godzinach wynikających z rozkładu zajęć. **Prowadzenie rozmów przez telefon komórkowy nauczyciel zobowiązany jest ograniczyć do niezbędnego minimum.**
18. Omawianie z rodzicami spraw dotyczących dzieci, nauczyciel prowadzi poza godzinami swojej pracy dydaktyczno-wychowawczej lub podczas konsultacji indywidualnych.
19. Przebieg zajęć obowiązkowych i ćwiczeń ruchowych nauczyciel winien starannie przemyśleć pod kątem bezpieczeństwa dzieci, aby przewidzieć ewentualne zagrożenia i im przeciwdziałać.
20. W trakcie zajęć z dziećmi nie wolno pozostawić grupy bez nadzoru. Gdy nauczyciel musi wyjść, np. do toalety, grupą powinien zająć się inny nauczyciel, pomoc nauczyciela lub starsza woźna. Nauczyciel powinien ograniczyć swoją nieobecność do niezbędnego minimum.
21. Nauczyciel opuszcza oddział i dzieci po zakończeniu swojej pracy (tj. po czasie określonym harmonogramem pracy w danym roku szkolnym oraz godzin zastępstw doraźnych przydzielonych w danym dniu) tylko i wyłącznie z chwilą przyjścia drugiej nauczycielki, informując ją o wszystkich sprawach dotyczących wychowanków.
22. Dzieci korzystające z zajęć dodatkowych są podczas tych zajęć pod opieką nauczyciela odpowiedzialnego za te zajęcia. Nauczyciel zajęć dodatkowych odpowiada za bezpieczeństwo dzieci podczas tych zajęć oraz za przyprowadzanie i odprowadzanie dzieci po zajęciach do momentu przekazania ich pod opiekę nauczyciela grupy, do której uczęszcza dziecko.
23. W pomieszczeniach, w których odbywają się zajęcia należy zapewnić temperaturę, co najmniej 18 stopni.
24. Sale zabaw dzieci są systematycznie wietrzone. Okna otwiera się w sposób niestwarzający żadnych zagrożeń dla bezpieczeństwa dzieci.
25. Pracownicy przedszkola są zobowiązani do zachowania szczególnej ostrożności podczas przygotowywana i porcjowania na salach dziecięcych posiłków dla dzieci oraz do współdziałania z nauczycielem w zakresie zapewnienia dzieciom bezpiecznych higienicznych warunków ich spożywania.
26. Nauczyciele i inni pracownicy przedszkola w obecności dzieci nie przygotowują i nie spożywają gorących napojów/posiłków w innych niż odpowiednio zabezpieczone przed wylaniem gorących płynów naczyniach.
27. Planowanie, organizacja i przebieg wycieczek powinny być zgodne z obowiązującym w przedszkolu regulaminem wycieczek i spacerów.
28. Każde wyjście nauczyciela z grupą poza teren przedszkola wpisywane jest w „Rejestrze wyjść". Podczas pobytu dzieci w ogrodzie przedszkolnym, zajęcia i zabawy odbywają się na wyznaczonym terenie, z wykorzystaniem sprzętu dostosowanego do potrzeb i możliwości dzieci, pod stałą opieką nauczyciela oraz pomocy nauczyciela.
29. W razie wystąpienia wypadku dziecka na terenie przedszkola lub poza nim nauczyciel jest obowiązany niezwłocznie, tj. w czasie realnym do spełnienia biorąc pod uwagę wszystkie okoliczności związane ze zdarzeniem:
    1) powiadomić dyrektora,
    2) udzielić pierwszej pomocy,
    3) zawiadomić rodziców lub prawnych opiekunów,

4) podjąć środki zapobiegawcze w stosunku do pozostałych dzieci,
5) zawsze, gdy wypadek jest ciężki, powiadomić organ prowadzący i prokuraturę.

30. Procedura powypadkowa określona jest w odrębnych dokumentach.
31. W przypadku, kiedy w placówce istnieje konieczność podjęcia przez rodzica decyzji dotyczącej dziecka (zagrożone dobro dziecka w jakiejkolwiek sferze: zdrowotnej, dydaktycznej, wychowawczej) i nie ma możliwości skontaktowania się z rodzicem/opiekunem prawnym bo przebywa za granicą, a uzyskane dane świadczą o nieuregulowanej sytuacji prawnej dziecka, placówka ma prawny obowiązek poinformowania o zaistniałej sytuacji właściwy miejscu zamieszkania dziecka sąd rejonowy - wydział rodzinny i nieletnich.
32. Do przedszkola uczęszczają wyłącznie zdrowe dzieci - nie przyjmuje się dzieci chorych, a w przypadku zachorowania dziecka w czasie pobytu w przedszkolu, rodzic na wezwanie nauczyciela zobowiązany jest do odebrania dziecka z przedszkola. Dziecko pozostaje w domu do czasu całkowitego wyleczenia.
33. Nauczyciel ma bezwzględny obowiązek poinformowania rodziców o złym samopoczuciu dziecka mogącym wskazywać na początki choroby, jak również o każdym nagłym zdarzeniu mogącym mieć wpływ na dalsze samopoczucie, stan zdrowia dziecka. Każdorazowy fakt kontaktu z rodzicem odnotowywany jest przez nauczyciela sprawującego opiekę nad dzieckiem w prowadzonym w przedszkolu rejestrze. Powyższa informacja musi być przekazana rodzicowi niezwłocznie, tj. w czasie realnym do spełnienia biorąc pod uwagę wszystkie okoliczności związane ze zdarzeniem, nie później niż do końca dnia, w którym dane zdarzenie miało miejsce.
34. Nauczyciele i inni pracownicy przedszkola nie mają prawa stosować wobec wychowanków żadnych zabiegów medycznych oraz podawać dzieciom leków ze względu na brak profesjonalnej opieki medycznej.
35. W szczególnie uzasadnionych przypadkach (dziecko przewlekle chore) podanie przez nauczycieli dziecku leków w placówce odbywa się po wyrażeniu przez nauczycieli sprawujących opiekę na dzieckiem pisemnej zgody na podawanie leku o czym stanowi PROCEDURA POSTĘPOWANIA Z DZIEĆMI CHORYMI PRZEWLEKLE.
36. Nauczyciel i inni pracownicy przedszkola są zobowiązani natychmiast reagować na wszelkie dostrzeżone sytuacje lub zachowania dzieci w trakcie pobytu w przedszkolu, stanowiące zagrożenie bezpieczeństwa dla innych.
37. W przypadku zaobserwowania przez personel placówki niebezpiecznych zachowań dziecka po odebraniu dziecka przez rodzica (np. biegania dziecka po szatni, itp.) pracownicy przedszkola są zobowiązani zwrócić rodzicowi uwagę na zachowanie dziecka i zobowiązać do przestrzegania zasad bezpieczeństwa.
38. Nauczyciele i inni pracownicy przedszkola zobowiązani są zwracać uwagę na osoby postronne przebywające/wchodzące na terenie przedszkola i odpowiednio reagować w każdej sytuacji, w której mają podejrzenie, że na terenie placówki przebywają osoby nieuprawnione.
39. Rodzice zobowiązani są do zwracania uwagi, czy nikt obcy nie wchodzi do budynku razem z nimi oraz sprawdzenia, czy po ich wejściu/wyjściu drzwi wewnętrzne do przedszkola są zamknięte.
40. Ubiór dziecka oraz obuwie zmienne powinny być wygodne, praktyczne i bezpieczne oraz dostosowane do warunków atmosferycznych, w tym umożliwiające codzienny pobyt dziecka na powietrzu. Ubiór dziecka nie powinien zawierać ostrych metalowych dodatków zagrażających zdrowiu dziecka.
41. Dzieci nie powinny przynosić biżuterii, a jeśli taką posiadają - w czasie pobytu w przedszkolu odpowiedzialność za to ponosi rodzic.

III. PROCEDURA: BEZPIECZNY POBYT DZIECI W OGRODZIE PRZEDSZKOLMYM

Cel procedury
Procedura ma zapewnić bezpieczeństwo dzieci i bezpośrednią, stałą opiekę nad nimi podczas ich pobytu w ogrodzie przedszkolnym.

Zakres procedury
Procedura dotyczy nadzoru nad dziećmi od momentu podjęcia nad nimi opieki przez nauczyciela do momentu ich odbioru z przedszkola.

Uczestnicy postępowania – zakres odpowiedzialności

1. **Rodzice (opiekunowie prawni):** są zobowiązani znać i stosować się do postanowień Statutu Przedszkola 41 im. Jana Pawła II we Wrocławiu.
2. **Nauczyciele:** muszą mieć świadomość swojej odpowiedzialności za życie i zdrowie powierzonych opiece dzieci. Troska o pełne bezpieczeństwo wychowanków jest priorytetem wszelkich ich działań.
3. **Pracownicy przedszkola**: monitorują stan urządzeń i sprzętu znajdującego się w ogrodzie przedszkolnym oraz możliwości wystąpienia wszelkich zagrożeń dla zdrowia i życia dzieci oraz innych osób, ponoszą współodpowiedzialność za bezpieczny pobyt dziecka na terenie placu zabaw przedszkola, zgłaszają natychmiast dyrektorowi wszelkie zauważone nieprawidłowości mogące mieć wpływ na stopień bezpieczeństwa wychowanków, zwracają uwagę na bezkonfliktową i bezpieczną zabawę dzieci oraz bezpieczne korzystanie przez nie z urządzeń znajdujących się w ogrodzie.
4. **Dyrektor:** jest zobowiązany do zapewnienia dzieciom i pracownikom pełnego poczucia bezpieczeństwa, zarówno pod względem fizycznym, jak i psychicznym, dokonywania podstawowych i okresowych przeglądów placu zabaw dzieci, wyposażenia terenu palu zabaw w urządzenia i sprzęty zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami

Opis procedury:

1. Codziennie rano wyznaczony pracownik ma obowiązek sprawdzić, czy urządzenia ogrodowe są sprawne i nie stanowią żadnego zagrożenia dla zdrowia i życia dzieci oraz czy na terenie ogrodu nie znajdują się niebezpieczne przedmioty. Monitoruje teren placu zabaw dzieci pod kątem możliwości wystąpienia wszelkich zagrożeń dla zdrowia i życia dzieci oraz innych osób (np. stan nawierzchni, ogrodzenia, drzewostanu, itp.). Zauważone nieprawidłowości zgłasza natychmiast dyrektorowi.
2. Prace naprawcze, ogrodowe prowadzone są na wydzielonym, oznaczonym terenie, na którym nie przebywają dzieci.
3. Czasowo wyłączone z użytku dla dzieci sprzęty ogrodowe, urządzenia znajdujące się na terenie placu zabaw oznaczone są odpowiednia taśmą ostrzegawczą.
4. Wyjścia do ogrodu powinny być organizowane przez nauczyciela zgodnie z podstawą programową wychowania przedszkolnego, o ile pozwalają na to warunki pogodowe. Czas zabaw ustala się indywidualnie, stosownie do warunków atmosferycznych.
5. Nie uwzględnia się indywidualnych próśb rodziców o pozostawienie dziecka w budynku ze względu na stan zdrowia, podczas, gdy cała grupa przebywa na świeżym powietrzu.
6. Rodzice zobowiązani są do dostosowania ubioru dziecka do warunków pogodowych (szczególnie dzieci muszą posiadać czapkę, rękawiczki, nieprzemakalną odzież zimą oraz nakrycie głowy chroniące przed słońcem latem).
7. W okresie zimowym przyjmuje się, że dzieci nie mogą przebywać w ogrodzie przy temperaturze niższej niż-10 °C, podczas zawiei, gołoledzi oraz innych niebezpiecznych zjawisk pogodowych,
8. W okresie letnim przyjmuje się, że dzieci nie mogą przebywać w pełnym słońcu przy temperaturze powyżej 30°C (mierzone w cieniu). Należy unikać wychodzenia na dwór w godzinach największego nasłonecznienia oraz zapewnić dzieciom stały dostęp do napojów.
9. Przedszkole monitoruje stan powietrza we Wrocławiu. W dni, w które pomiary jakości powietrza wskazują na niewłaściwy dla dzieci jego stan – przedszkole nie organizuje pobytu dzieci na powietrzu lub organizuje takie formy, które nie wyzwalają nadmiernie aktywności ruchowej dziecka.
10. Za bezpieczeństwo dzieci podczas zabaw w ogrodzie przedszkolnym odpowiada nauczyciel oraz w grupach młodszych pomoc nauczyciela.
11. W czasie pobytu dzieci w ogrodzie przedszkolnym bramka wejściowa oraz brama wjazdowa na teren przedszkola muszą być zamknięte. Wychodząc z dziećmi na plac zabaw sprawdzenia dokonuje nauczyciel opiekujący się grupą, a trakcie pobytu dzieci na placu zabaw za bieżący monitoring tego obszaru odpowiada wyznaczony pracownik.
12. Nauczyciel jest zobowiązany do minimum dwukrotnego przeliczenia dzieci przebywających pod jego opieką: przed wyjściem do ogrodu przedszkolnego (w szatni) i przed powrotem dzieci z ogrodu do budynku.
13. Nauczyciel i woźna oddziałowa sprawdzają przed wyjściem do ogrodu czy wszystkie dzieci są odpowiednio ubrane, czy wzięły wszystkie potrzebne części garderoby (szaliki, czapki, rękawiczki), czy zmieniły obuwie.
14. Nauczyciel podczas każdorazowego wyjścia z dziećmi do ogrodu przedszkolnego jest zobowiązany do omówienia zasad bezpieczeństwa na terenie placu zabaw, przypomnienia regulaminu korzystania z urządzeń/placu zabaw oraz wyznaczenia wychowankom terenu zabaw grupy.

15. Podczas zabaw w ogrodzie przedszkolnym dzieci przebywają tylko w miejscach widocznych dla nauczyciela, na wyznaczonym dla danej grupy terenie.
16. Dzieci mogą korzystać tylko z tych urządzeń, instalacji ogrodowych, przy których bezpieczeństwa wychowanków pilnuje osoba dorosła.
17. Jeżeli dziecko podczas pobytu w ogrodzie zasygnalizuje nauczycielowi potrzebę skorzystania z toalety, nauczyciel zobowiązany jest przekazać je pod opiekę pracownika przedszkola, który przejmuje opiekę nad dzieckiem, aż do momentu odprowadzenia go do nauczyciela.
18. Dzieci przebywające w ogrodzie przedszkolnym korzystają z toalety zewnętrznej.
19. Rodzic/osoba upoważniona, odbierający dziecko z ogrodu przedszkolnego ma obowiązek osobiście zakomunikować nauczycielowi ten fakt.
20. Pierwszeństwo pobytu w ogrodzie przedszkolnym mają dzieci znajdujące się pod opieką nauczyciela.
21. Rodzice po odebraniu dziecka z przedszkola mogą przebywać na terenie ogrodu przedszkolnego do czasu zakończenia pracy przedszkola, pod warunkiem, że nie ma tam grup przedszkolnych.
22. Z chwilą odebrania dziecka z przedszkola rodzic/upoważniona do odbioru osoba całkowicie odpowiada za bezpieczeństwo dziecka i jego zabawy w budynku i na terenie ogrodu oraz za przestrzeganie „Regulaminu korzystania z urządzeń placu zabaw".
23. Rodzice podczas opuszczania terenu ogrodu mają obowiązek przestrzegania zasad bezpieczeństwa ustalonych w placówce: trzymanie dziecka za rękę, zamykanie bramki wejściowej.
24. Każdy pracownik przedszkola jest zobowiązany do zwrócenia uwagi i zareagowania w przypadku niewłaściwego zachowania się dziecka lub przebywania dziecka na terenie niedozwolonym oraz do poinformowania nauczyciela o zaistniałej sytuacji.

IV. PROCEDURA: POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA U DZIECKA OBJAWÓW CHOROBOWYCH

Cel procedury

Zapewnienie zdrowych i bezpiecznych warunków przebywania, w tym ochrona zdrowia dziecka w przedszkolu.

Zakres procedury

Dokument reguluje zasady bezpiecznego i higienicznego pobytu dziecka w przedszkolu, określa uprawnienia i obowiązki nauczycieli oraz rodziców w stosunku do chorych dzieci.

Uczestnicy postępowania – zakres odpowiedzialności

1. **Rodzice (opiekunowie prawni):**
   1) przyprowadzają do przedszkola dzieci zdrowe, bez objawów chorobowych i urazów,
   2) w przypadku pogorszenia się stanu zdrowia dziecka odbierają je z przedszkola, w ustalonym prze procedurę trybie,
   3) upoważniają pisemnie inne osoby do odbierania dziecka z przedszkola,
   4) podają aktualny telefon kontaktowy,
   5) odpowiadają za zdrowie i bezpieczeństwo swojego dziecka,
   6) stosują się do obowiązujących w przedszkolu procedur.
2. **Nauczyciele:**
   1) odpowiadają za zdrowie i bezpieczeństwo podopiecznych, co jest priorytetem we wszystkich podejmowanych przez nich działaniach,
   2) informują rodziców o stanie zdrowia i samopoczucia dziecka,
   3) powiadamiają telefonicznie rodziców w sytuacji złego samopoczucia dziecka,
   4) prowadzą działania prozdrowotne,
3. **Dyrektor:**
   1) zapewnia bezpieczne i higieniczne warunki pobytu w placówce, a także bezpieczne i higieniczne warunki uczestnictwa w zajęciach organizowanych poza obiektem,
   2) monitoruje realizację zadań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa dzieciom, w tym ochronę zdrowia dzieci, podejmuje działania naprawcze.

Opis procedury:

1. Rodzice przyprowadzają do przedszkola **tylko dzieci zdrowe, tak aby mogły one uczestniczyć we wszystkich formach aktywności proponowanych przez przedszkole.**
2. W stanach infekcji, chorób skórnych, zakaźnych oraz po urazach (złamania, zabiegi chirurgiczne i inne) dziecko nie może uczęszczać do przedszkola do czasu całkowitego wyleczenia.

3. Rodzice mają obowiązek zgłaszania nauczycielowi lub dyrektorowi wszelkich poważnych dolegliwości, stwierdzonych u dziecka chorób przewlekłych i chorób zakaźnych dziecka oraz udzielania nauczycielowi wyczerpujących informacji na ten temat.
4. W przypadku wystąpienia u dziecka choroby zakaźnej przedszkole ma prawo zobowiązać rodzica do przedłożenia zaświadczenia lekarskiego potwierdzającego zakończenie leczenia.
5. W celu zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu dzieci w przedszkolu nauczyciel może odmówić przyjęcia dziecka, u którego widać wyraźne objawy infekcji. W przypadku, gdy rodzic złoży nauczycielowi pisemne oświadczenie poświadczające, iż dziecko jest zdrowe – nauczyciel ma obowiązek poinformowania rodzica o ciążącej na nim od momentu złożenia powyższego oświadczenia odpowiedzialności za bezpieczeństwo zdrowotne własnego dziecka, innych wychowanków przedszkola oraz pracowników placówki.
6. W przypadku zaobserwowania wystąpienia lub zgłoszenia przez dziecko w czasie jego pobytu w przedszkolu niepokojących objawów złego samopoczucia, stanowiących zagrożenie dla prawidłowego funkcjonowania samego dziecka oraz innych dzieci w przedszkolu (m.in. uporczywy kaszel, uporczywy katar, wymioty, biegunka, ból brzucha, ból ucha, wysypka, podwyższona temperatura, urazy i inne), a także zauważonych zmianach w jego zachowaniu, nauczycielka ma obowiązek powiadomienia (telefonicznego, osobistego) rodzica o stanie zdrowia dziecka.
   Zawiadomienie odbywa się w czasie stosownym do okoliczności miejsca i czasu – nie później niż do momentu odbioru dziecka z przedszkola.
7. Po otrzymaniu od nauczyciela informacji o niepokojącym stanie zdrowia dziecka - **rodzic/prawny opiekun dziecka jest zobowiązany do niezwłocznego odebrania dziecka z przedszkola.** W przypadku, gdy po otrzymaniu zawiadomienia z przedszkola o konieczności odbioru dziecka z placówki spowodowanej stanem jego zdrowia rodzic/prawny opiekun dziecka nie jest w stanie odebrać osobiście dziecka z przedszkola - może upoważnić do tego inną osobę – zgodnie z procedurą przyprowadzania i odbierania dziecka z Przedszkola 41 im. Jana Pawła II we Wrocławiu.
8. W przypadku stwierdzenia u dziecka alergii różnego typu (np. pokarmowej i związanych z tym szczególnych wymagań żywieniowych) rodzice są zobowiązani do przedłożenia zaświadczenia lekarskiego z wykazem alergenów, co jest warunkiem zastosowania u dziecka zaleconej diety opartej o przedszkolny jadłospis wykluczając z przygotowywanych posiłków alergeny. Nie dopuszcza się przynoszenia przez rodziców gotowych posiłków, potraw przygotowywanych poza przedszkolem.
9. W przedszkolu nie podaje się dzieciom żadnych leków doustnych, wziewnych oraz w postaci zastrzyków, maści i żelu itp. Wyjątek stanowić choroba przewlekła dziecka – postępowanie w tej sytuacji określa procedura bezpiecznego pobytu dziecka w Przedszkolu 41 im. Jana Pawła II we Wrocławiu.
10. Rodzic zobowiązany jest do regularnego sprawdzania włosów i skóry głowy dziecka w celu wykrywania ewentualnej obecności pasożytów, a w wypadku zaobserwowania choroby - do niezwłocznego powiadomienia o tym fakcie przedszkola.
11. W przypadku powzięcia przez przedszkole wiadomości o wystąpieniu:
    1) chorób zakaźnych u dzieci,
    2) przypadków wszawicy u dzieci,
    3) w przypadku stwierdzenia chorób pochodzenia pasożytniczego (glistnicy i owsicy) przedszkole niezwłocznie powiadamia wszystkich rodziców dzieci uczęszczających do placówki.
12. Sposoby postępowania w sytuacji określonej w 1-3 określają odrębne procedury (Procedura postępowania w przypadku wystąpienia wszawicy, Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia chorób pochodzenia pasożytniczego -glistnicy i owsicy).

V. PROCEDURA: POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU NIESZCZĘŚLIWEGO WYPADKU DZIECKA W PRZEDSZKOLU

Cel procedury
Procedura obejmuje i reguluje działania pracowników przedszkola w sytuacji zaistnienia wypadku dziecka gwarantujące poszkodowanemu należytą opiekę i niezbędną pomoc w stanie nagłego zagrożenia jego zdrowia i życia.
Zakres procedury:
Procedura dotyczy sprawowania nadzoru nad dziećmi/pracownikami oraz ochrony ich życia i zdrowia w sytuacji wystąpienia wypadku

Uczestnicy postępowania-zakres odpowiedzialności:

1. **Rodzice (opiekunowie prawni):** podejmują wszelkie decyzje związane z leczeniem dziecka.
2. **Personel przedszkola**: zapobiega wypadkom poprzez wykonywanie obowiązków zgodnie z przepisami i bhp.
3. **Nauczyciele:** zapobiegają wypadkom poprzez ustalenie norm bezpiecznego zachowania się dzieci podczas ich pobytu w przedszkolu, zapewniają poszkodowanemu dziecku opiekę, w razie konieczności sprowadzają fachową pomoc medyczną, w miarę możliwości udzielają poszkodowanemu pierwszej pomocy, informują o wypadku dyrektora przedszkola oraz rodziców poszkodowanego dziecka.
4. **Dyrektor:** powinien zapewnić natychmiastową pomoc lekarską i opiekę poszkodowanemu, który uległ wypadkowi, powiadomić odpowiednie organy o wypadku, jaki zdarzył się na terenie przedszkola lub podczas zajęć organizowanych poza jego terenem oraz powołać zespół powypadkowy.

Definicja wypadku w przedszkolu:

Wypadek dziecka jest to nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło:

1) na terenie przedszkola,
2) poza terenem przedszkola (wycieczki, wyjścia z dziećmi organizowane przez placówkę) w czasie pozostawania dziecka pod opieką przedszkola.

Rodzaje wypadków:

1) wypadek lekki(indywidualny),
2) wypadek śmiertelny,
3) wypadek ciężki,
4) wypadek zbiorowy.

Opis działań:

Udzielenie pierwszej pomocy poszkodowanemu dziecku:

Nauczyciel, który powziął wiadomość o wypadku dziecka powinien podjąć następujące kroki:

- Zapewnić opiekę i udzielić dziecku doraźnej pomocy przedmedycznej.
- Powiadomić dyrektora placówki i rodziców/prawnych opiekunów dziecka o nieszczęśliwym wypadku.
- Jeśli zachodzi konieczność wezwać pogotowie ratunkowe.
- Sporządzić notatkę służbową z opisem przebiegu zdarzenia.

1. Rodzaj udzielonej przez pracowników przedszkola pomocy uzależniony jest od potrzeb poszkodowanego dziecka i rodzaju obrażeń.
2. Udzielenie pierwszej pomocy w wypadkach jest prawnym obowiązkiem każdego.
3. Jeśli pierwszej pomocy przedlekarskiej ma udzielać nauczyciel prowadzący w tym samym czasie zajęcia wychowawczo-dydaktyczne i opiekuńcze z grupą wychowanków przedszkola, opiekę nad grupą dzieci przejmuje wówczas inny wyznaczony przez dyrektora nauczyciel/nauczyciele lub sprawuje ją dyrektor, wicedyrektor przedszkola.
4. W sytuacji wymagającej natychmiastowego transportu dziecka do szpitala przez pogotowie ratunkowe (na skutek nieszczęśliwego wypadku dziecka w przedszkolu lub w sytuacji zagrożenia jego życia lub zdrowia) nauczyciel jedzie do szpitala z poszkodowanym dzieckiem, (jeśli rodzice nie zdążą dojechać wcześniej do przedszkola) i przebywa tam do przyjazdu rodziców dziecka.
5. Opieka nad pozostałymi dziećmi organizowana jest w sposób opisany powyżej.
6. Nauczyciel nie dopuszcza do zajęć lub przerywa je wyprowadzając wychowanków z miejsca zagrożenia, jeżeli miejsce, w którym są lub będą prowadzone zajęcia może stwarzać zagrożenie dla bezpieczeństwa dzieci.
7. Pracownik przedszkola niezwłocznie powiadamia dyrektora placówki.

Obowiązek powiadomienia i zabezpieczenia miejsca zdarzenia

Dyrektor lub upoważniony przez niego pracownik ma obowiązek:

1. Niezwłocznie w czasie realnym do spełnienia biorąc pod uwagę wszystkie okoliczności związane ze zdarzeniem, powiadomić o wypadku:
    1) rodziców/opiekunów poszkodowanego,
    2) pracownika służby bezpieczeństwa i higieny pracy,

3) organ prowadzący placówkę,
4) Radę Rodziców,

2. W razie potrzeby zabezpieczyć miejsce wypadku w sposób wykluczający dopuszczenie osób niepowołanych.
3. Powołać zespół powypadkowy, który ustali okoliczności i przyczyny wypadku,
4. Sporządzić protokół powypadkowy.
5. Zatwierdzić protokół podpisany przez zespół powypadkowy.
6. Doręczyć niezwłocznie rodzicom i pouczyć ich o sposobie i trybie odwołania.
7. O wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym zawiadamia się niezwłocznie prokuratora i kuratora oświaty.
8. O wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia, zawiadamia się niezwłocznie państwowego inspektora sanitarnego.
9. Fakt ten powiadamiający dokumentuje wpisem w **dzienniku zajęć podając datę i godzinę zdarzenia** i powiadomienia rodziców/ prawnych opiekunów dziecka o wypadku.
10. **Przy lekkich wypadkach** (brak wyraźnych obrażeń – np. widoczne tylko lekkie zaczerwienienie, zadrapanie, lekkie skaleczenie), powiadamiający o zdarzeniu po udzieleniu pierwszej pomocy poszkodowanemu dziecku ustala z rodzicem:
    1) potrzebę wezwania pogotowia,
    2) potrzebę wcześniejszego przyjścia rodzica,
    3) godzinę odbioru dziecka z przedszkola w dniu zdarzenia.
11. Informację o powyższych ustaleniach powiadamiający zamieszcza również dzienniku zajęć (rejestrze zdarzeń).
12. W każdym trudniejszym przypadku (widoczne obrażenia, urazy, niepokojące objawy dyrektor lub upoważniona osoba wzywa pogotowie ratunkowe.
13. W przypadku stwierdzenia przez lekarza potrzeby pobytu dziecka w szpitalu należy zapewnić dziecku opiekę w drodze do szpitala.
14. Jeżeli wypadek został spowodowany niesprawnością techniczną pomieszczenia lub urządzeń, miejsce wypadku pozostawia się nienaruszone. Dyrektor zabezpiecza je do czasu dokonania oględzin lub wykonania szkicu przez zespół powypadkowy.
15. Jeżeli wypadek zdarzył się w czasie wyjścia, imprezy organizowanej poza terenem przedszkola, wszystkie stosowne decyzje podejmuje opiekun grupy/kierownik wycieczki i odpowiada za nie.
16. Do czasu rozpoczęcia pracy przez zespół powypadkowy dyrektor zabezpiecza miejsce wypadku w sposób wykluczający dopuszczenie osób niepowołanych.
17. Jeżeli czynności związanych z zabezpieczeniem miejsca wypadku nie może wykonać dyrektor, wykonuje je upoważniony przez dyrektora pracownik szkoły lub placówki.
18. **W sytuacji, kiedy nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała** należy natychmiast wezwać pogotowie ratunkowe, a do czasu jego przybycia osoby przeszkolone w udzielaniu pomocy przedmedycznej podejmują natychmiast niezbędne czynności ratujące zdrowie i życie dziecka.
19. Po podjęciu wszelkich działań zabezpieczających poszkodowane dziecko należy niezwłocznie zawiadomić rodziców dziecka i udzielić możliwie najpełniejszych informacji o zdarzeniu w sposób zwięzły i rzeczowy**.**
20. **Jeżeli w wyniku wypadku nastąpił zgon osoby poszkodowanej** nauczyciel prowadzący zajęcia edukacyjne zabezpiecza miejsce zdarzenia i natychmiast wzywa na jego miejsce dyrektora przedszkola lub wicedyrektora.
21. Dyrektor przedszkola lub wicedyrektor informuje o zdarzeniu:
    1) Komendę Powiatową Policji,
    2) Państwową Inspekcję Pracy,
    3) SANEPID,
    4) rodziców (opiekunów prawnych)
    5) pracownika służby bezpieczeństwa i higieny pracy
    6) organ prowadzący,
    7) organ nadzoru pedagogicznego.
22. Do czasu przybycia policji teren wypadku pozostaje zabezpieczony tak, by było możliwe pełne ustalenie okoliczności i przyczyn zdarzenia

Powołanie zespołu powypadkowego

1. Dyrektor powołuje zespół powypadkowy.
2. W skład zespołu wchodzi współpracujący z placówka pracownik służby bezpieczeństwa i higieny pracy oraz pracownik przedszkola przeszkolony w zakresie BHP (nauczyciel lub pracownik administracji).
3. W składzie zespołu może uczestniczyć przedstawiciel organu prowadzącego, organu sprawującego nadzór pedagogiczny lub rady rodziców.
4. Przewodniczącym zespołu jest pracownik służby bhp, a jeżeli nie ma go w składzie zespołu – przewodniczącego zespołu spośród pracowników przedszkola wyznacza dyrektor.

Postępowanie powypadkowe

1. Zespół przeprowadza postępowanie powypadkowe i sporządza dokumentację powypadkową. Protokół z przeprowadzonego przez Zespół postępowania sporządza się w terminie 21 dni od dnia zakończenia postępowania powypadkowego i niezwłocznie doręcza osobom uprawnionym do zaznajomienia się z materiałami tego postępowania.
2. W uzasadnionych przypadkach protokół powypadkowy może być sporządzony w terminie późniejszym.
3. W sprawach spornych rozstrzygające jest stanowisko przewodniczącego zespołu.
4. Członek zespołu, który nie zgadza się ze stanowiskiem przewodniczącego, może złożyć zdanie odrębne, które odnotowuje się w protokole powypadkowym.
5. Protokół powypadkowy podpisują członkowie zespołu oraz dyrektor przedszkola po jego sporządzeniu. Jeżeli do treści protokołu powypadkowego nie zostały zgłoszone zastrzeżenia przez rodziców/prawnych opiekunów poszkodowanego dziecka postępowanie powypadkowe uznaje się za zakończone.
6. Protokół powypadkowy sporządza się w trzech egzemplarzach dla:
   1) poszkodowanego,
   2) przedszkola, które przechowuje go w dokumentacji powypadkowej dzieci,
   3) organu prowadzącego, organu sprawującego nadzór pedagogiczny (na żądanie).

Składanie zastrzeżeń do protokołu powypadkowego:

1. W ciągu 7 dni od dnia doręczenia protokołu powypadkowego osoby, którym doręczono protokół, mogą złożyć zastrzeżenia do ustaleń protokołu (są o tym informowani przy odbieraniu protokołu).
2. Zastrzeżenia składa się przewodniczącemu zespołu: ustnie i wtedy przewodniczący wpisuje je do protokołu lub na piśmie.
3. Zastrzeżenia mogą dotyczyć w szczególności:
   1) niewykorzystania wszystkich środków dowodowych niezbędnych dla ustalenia stanu faktycznego,
   2) sprzeczności istotnych ustaleń protokołu z zebranym materiałem dowodowym.
4. Zastrzeżenia rozpatruje organ prowadzący przedszkole.
5. Po rozpatrzeniu zastrzeżeń organ prowadzący może:
   1) zlecić dotychczasowemu zespołowi wyjaśnienie ustaleń protokołu lub przeprowadzenie określonych czynności dowodowych,
   2) powołać nowy zespół celem ponownego przeprowadzenia postępowania powypadkowego

Dokumentacja:

1. Dyrektor przedszkola prowadzi rejestr wypadków dzieci.
2. Dyrektor placówki omawia z pracownikami przedszkola okoliczności i przyczyny wypadków oraz ustala środki niezbędne do zapobiegania im.

VI. PROCEDURA: POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU STWIERDZENIA/PODEJRZENIA KRZYWDZENIA DZIECKA

Cel procedury

Procedura ma zagwarantować spełnienie wymagań określonych przepisami w sytuacji stwierdzenia zagrożenia życia i zdrowia dziecka, wobec którego jest stosowana przemoc w rodzinie lub które ma kontakt z zachowaniami agresywnymi.

Zakres procedury

Procedura określa odpowiedzialność przedszkola jako instytucji oraz sposoby reagowania i zakres podejmowanych działań w ramach procedury „Niebieskie Karty" w sytuacji podejrzenia krzywdzenia dziecka.

Uczestnicy postępowania – zakres odpowiedzialności

1. **Rodzice (opiekunowie prawni):** w przypadku podejrzenia stosowania w rodzinie przemocy wobec dziecka czynności podejmowane i realizowane w ramach procedury, zwane dalej działaniami, przeprowadza się w obecności rodzica/opiekuna prawnego.
2. **Nauczyciele:** na nauczycielach przedszkola pracujących z dziećmi spoczywa szczególny obowiązek reagowania na wszelkie przypadki zagrożenia życia dziecka, wobec którego jest lub może być stosowana przemoc w rodzinie.
3. **Dyrektor:** jest zobowiązany do udzielenia osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, kompleksowej pomocy, mającej na celu poprawę jej sytuacji. Zapewnia dzieciom i pracownikom pełne poczucie bezpieczeństwa, zarówno pod względem fizycznym, jak i psychicznym.

Opis procedury:

I. Podstawowe informacje dla nauczyciela: jak rozpoznać, czy dziecko w rodzinie jest krzywdzone:

1. **<u>Krzywdzenie psychiczne</u>:** upokarzanie, odrzucanie, izolowanie, ignorowanie, wyszydzanie, krytykowanie, terroryzowanie, zmuszanie do wysiłku przekraczającego jego możliwości, zastraszanie, grożenie dziecku. Dziecko doznające takiej przemocy zachowuje się nieadekwatnie do wieku, wykazuje zaburzenia jedzenia (niedojadanie, nadmierne objadanie się, wymioty), okalecza się, ma problemy ze snem i koszmary, odczuwa strach przed zaśnięciem.
2. **<u>Wykorzystywanie seksualne</u>:** dziecko wykorzystywane seksualnie jest nadmiernie rozbudzone, dużo mówi o seksie, unika kontaktu z dorosłymi, opisuje zachowanie osoby dorosłej wskazujące na to, że ta próbowała je uwieść. Dziecko takie jest przygnębione, wycofane, ma problemy z koncentracją uwagi, zaczyna zachowywać się agresywnie, ma trudności w relacjach z rówieśnikami, odmawia przebierania się w towarzystwie innych. Ma także problemy ze snem, przejawia dolegliwości bólowe intymnych części ciała, a także głowy i brzucha. Zdradza trudności np. z siedzeniem, chodzeniem, oddawaniem moczu, kału, ma częste infekcje dróg moczowo-płciowych, widoczne siniaki na klatce piersiowej, pośladkach, podbrzuszu, udach oraz otarcia, zaczerwienienia, stany zapalne skóry, a także krwawienia. Sygnałem ostrzegawczym jest również zbytnia erotyzacja dziecka oraz odgrywana przemoc seksualna, np. na lalkach, zabawkach.
3. **<u>Zaniedbania bytowe, wychowawcze</u>:** zauważalne objawy u dziecka to w szczególności bardzo niska higiena osobista (dziecko jest brudne, ma brudne paznokcie i ubranie, widać ślady licznych ukąszeń, świerzb). Dziecko takie jest głodne, często choruje, jest zmęczone, apatyczne. Rodzice nie zwracają uwagi na potrzeby dziecka.
4. Objawy zaniedbania dziecka w wieku przedszkolnym:

1) fizyczne: niski wzrost, małogłowie, dziecko jest zaniedbane i brudne,
2) rozwojowe: opóźniony rozwój mowy, ograniczony zakres uwagi, niedojrzałość społeczno-emocjonalna, zaburzenia procesów poznawczych i zdolności uczenia się,
3) zachowanie: nadmierna pobudliwość, agresja, impulsywność, zaburzenia nerwicowe

II. Zadania i rola placówek oświatowych w świetle obowiązujących przepisów

1. W sytuacjach drastycznych, jak przemoc wobec dziecka, wykorzystanie seksualne, rażące naruszenie prawa, zagrożenie dla życia i zdrowia dziecka, prawo nie pozwala na dowolność i zdanie się na własne odczucia. Stosowne przepisy stanowią o tzw. społecznym bądź prawnym obowiązku powiadomienia. Każdy, komu znane jest zdarzenie zagrażające dobru dziecka lub działanie rodziców na jego szkodę, jest zobowiązany powiadomić o tym sąd.
2. Obowiązek ten spoczywa w szczególności na urzędach administracji publicznej, takich jak urzędy stanu cywilnego, sąd, policja, placówki oświatowe, szkoły, urzędy państwowe i samorządowe, prokuratura, opiekunowie społeczni, placówki i instytucje zajmujące się pomocą dziecku i rodzinie, które otrzymały taką informację w związku ze swoją działalnością.
3. Na pracownikach instytucji publicznych i niepublicznych pracujących z dziećmi spoczywa szczególny obowiązek reagowania na wszelkie przypadki zagrożenia dziecka bądź zagrożenia innych ze strony dzieci.
4. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty" następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta" w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych,

podejrzenia o stosowaniu przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie. Wszczęcie procedury następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A" przez przedstawiciela jednego z podmiotów wymienionych w art. 9d ust. 2 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie np. dyrektora przedszkola, nauczyciela, w obecności osoby, co, do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie. Wzór formularza „Niebieska Karta – A" stanowi załącznik nr 1 do Rozporządzenia.

5. W przypadku braku możliwości wypełnienia formularza „Niebieska Karta – A" z uwagi na nieobecność osoby, co, do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, ze względu na stan jej zdrowia lub zagrożenie jej życia lub zdrowia wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A" następuje niezwłocznie po nawiązaniu bezpośredniego kontaktu z tą osobą lub po ustaniu przyczyny uniemożliwiającej jego wypełnienie. W przypadku, gdy nawiązanie bezpośredniego kontaktu z osobą, co, do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, jest niemożliwe, wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A" następuje bez udziału tej osoby.
6. Wszczynając procedurę, podejmuje się działania interwencyjne mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa osobie, co, do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.
7. Rozmowę z osobą, co, do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, przeprowadza się w warunkach gwarantujących swobodę wypowiedzi i poszanowanie godności tej osoby oraz zapewniających jej bezpieczeństwo.
8. W przypadku podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie wobec dziecka czynności podejmowane i realizowane w ramach procedury, zwane dalej działaniami, przeprowadza się w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego.
9. Jeżeli osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie wobec dziecka są rodzice, opiekunowie prawni lub faktyczni, działania z udziałem dziecka przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej w rozumieniu art. 115 § 11 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997r.Kodeks karny, zwanej dalej osobą najbliższą.
10. Działania z udziałem dziecka, co, do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięte przemocą w rodzinie, powinny być prowadzone w miarę możliwości w obecności psychologa.
11. Po wypełnieniu formularza „Niebieska Karta – A" osobie, co, do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, przekazuje się formularz „Niebieska Karta – B". Wzór formularza „Niebieska Karta – B" stanowi załącznik nr 2 do Rozporządzenia.
12. Jeżeli osobą, co, do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, jest dziecko, formularz „Niebieska Karta – B" przekazuje się rodzicowi, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu albo osobie, która zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie.
13. Formularza „Niebieska Karta – B" nie przekazuje się osobie, wobec której istnieje, podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie.
14. Przekazanie oryginału wypełnionego formularza „Niebieska Karta – A" do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego następuje niezwłocznie, nie później niż w ciągu siedmiu dni od dnia wszczęcia procedury. Jeśli formularz ma zostać przekazany na określony adres pocztą, niezbędne jest potwierdzenie odbioru. Kopię wypełnionego formularza „Niebieska Karta – A" pozostawia się u wszczynającego procedurę.
15. W ramach procedury przedstawiciel oświaty:
    1) podejmuje działania, o których mowa w Rozporządzeniu, tj. udziela kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co, do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
    2) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co, do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
    3) może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje je o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i wzięcia udziału w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
    4) diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co, do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w tym w szczególności dzieci,
    5) udziela kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach uzyskania pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia rodziny, w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych

przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
6) Występowanie pojedynczego objawu nie jest dowodem na to, że dziecko jest krzywdzone. Jeśli jednak objawy się powtarzają bądź kilka występuje jednocześnie, możliwe, że mamy do czynienia z przemocą.

16. Wszystkie czynności podejmowane przez przedstawiciela oświaty w ramach procedury są dokumentowane. Dokumentacja może być przekazana organom ścigania prowadzącym postępowanie przygotowawcze.

Zawiadomienie organów ścigania

1. Obowiązek taki powstaje z chwilą podjęcia uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa przemocy wobec dziecka. Należy o zdarzeniu zawiadomić policję lub sąd rodzinny właściwy według miejsca zamieszkania dziecka.
2. Przedszkole jako podmiot zawiadamiający o popełnieniu przestępstwa jest informowane przez organ ścigania o wszczęciu i zakończeniu zainicjowanego postępowania.

VII. PROCEDURA: POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA WSZAWICY

Cel procedury

1. Celem niniejszej procedury jest ustalenie zasad postępowania w przypadku:
   1) eliminowania ryzyka zarażenia w przypadku wystąpienia wszawicy,
   2) kontroli higieny skóry,
   3) stwierdzenia u dzieci wystąpienia wszawicy,
2. Procedura jest wytyczną do postępowania i podejmowania działań profilaktycznych.
3. **Przedmiotem niniejszej procedury jest określenie:**
   1) zasad postępowania z dzieckiem, u którego stwierdzono wszawicę,
   2) objawów choroby.
4. **Zakres stosowania dotyczy**:
   1) rodziców/opiekunów prawnych,
   2) nauczycieli,
   3) personelu pomocniczego,
   4) dyrektora,
   5) wychowanków przedszkola.

Opis działań:

1. Zgoda rodziców na objęcie dziecka opieką (w tym również opieką zdrowotną przez osobę kompetentną upoważnioną przez dyrektora przedszkola) jest równoznaczna z wyrażeniem zgody na dokonanie w przypadku uzasadnionym przeglądu czystości skóry głowy dziecka.
2. Rodzice lub opiekunowie dziecka winni być powiadomieni o terminie planowanej kontroli higienicznej poprzez wywieszenie stosownej informacji na tablicy ogłoszeń dla rodziców.
3. Dyrektor przedszkola zarządza dokonanie przez wychowawców lub inną osobę kompetentną kontroli czystości skóry głowy wszystkich dzieci w grupie oraz wszystkich pracowników przedszkola, z zachowaniem zasady intymności. Kontrola może zostać również przeprowadzona z inicjatywy nauczyciela.
4. Osoby kontrolujące niezwłocznie przekazują dyrektorowi informacje o wynikach kontroli czystości i skali zjawiska.
5. Osoba upoważniona przez dyrektora (wychowawca) zawiadamia rodziców dzieci, u których stwierdzono wszawicę o konieczności podjęcia niezwłocznie zabiegów higienicznych skóry głowy. W razie potrzeby instruuje rodziców o sposobie działań, informuje też o konieczności poddania się kuracji wszystkich domowników i monitoruje skuteczność działań, jednocześnie informuje dyrektora przedszkola o wynikach kontroli i skali zjawiska.
6. Dyrektor lub upoważniona osoba (nauczyciel) informuje wszystkich rodziców o stwierdzeniu wszawicy w grupie dzieci, z zaleceniem codziennej kontroli czystości głowy dziecka oraz czystości głów domowników.

7. Rodzice zobowiązani są do regularnego sprawdzania włosów i skóry głowy dziecka w celu wykrycia ewentualnej obecności pasożytów, a w wypadku zaobserwowania symptomów choroby – do niezwłocznego powiadomienia o tym fakcie przedszkola.
8. W trakcie leczenia dziecko powinno pozostać w domu, żeby zapobiec przenoszeniu się wszawicy. Dziecko wraca do przedszkola po zakończeniu leczenia.
9. Obowiązek wykonania zabiegów w celu skutecznego usunięcia wszawicy spoczywa na rodzicach.
10. W przypadku wystąpienia trudności, np. w rodzinach o niskim statusie ekonomicznym dyrekcja placówki podejmuje współpracę z opieką społeczną w celu udzielenia wsparcia tym rodzinom.
11. Osoba upoważniona (wychowawca) po upływie 7 -10 dni kontroluje stan czystości skóry głowy dzieci po przeprowadzonych zabiegach higienicznych przez rodziców.
12. W sytuacji stwierdzenia nieskuteczności zalecanych działań, wychowawca zawiadamia o tym dyrektora przedszkola w celu podjęcia bardziej radykalnych kroków (zawiadomienie ośrodka pomocy społecznej o konieczności wzmożenia nadzoru nad realizacją funkcji opiekuńczych przez rodziców dziecka oraz udzielenia potrzebnego wsparcia).

VIII. PROCEDURA: POSTEPOWANIE W PRZYPADKU STWIERDZENIA CHORÓB POCHODZENIA PASOŻYTNICZEGO (GLISTNICY I OWSICY)

Cel procedury

1. Celem niniejszej procedury jest ustalenie zasad postępowania w przypadku:
   1) eliminowania ryzyka zarażenia się chorobami typu glistnica i owsica,
   2) stwierdzenia u dzieci objawów choroby pasożytniczej typu glistnica i owsica,
   3) Procedura jest wytyczną do postępowania i podejmowania działań profilaktycznych.
2. **Przedmiotem niniejszej procedury jest określenie:**
   1) zasad postępowania z dzieckiem chorym,
   2) objawów choroby.
3. **Zakres stosowania dotyczy**:
   1) rodziców/opiekunów prawnych,
   2) nauczycieli,
   3) personelu pomocniczego,
   4) dyrektora,
   5) wychowanków przedszkola.

4. **Definicje**

   1) **Owsica** – zakażenie owsikami. Objawy - uporczywe swędzenie (zwłaszcza w nocy) w okolicy odbytu, a u dziewczynek - sromu i pochwy - zaczerwieniona skóra wokół odbytu - nerwowość i rozdrażnienie - osłabienie, brak apetytu, nudności, bóle brzucha.

   2) **Glistnica** – glista ludzka. Do zakażenia dochodzi w wyniku nieprzestrzegania zasad higieny osobistej, zwykle brak nawyku mycia rąk (m.in. po wyjściu z toalety). Źródłem zakażenia mogą być też niedomyte owoce lub warzywa. Objawy: różne reakcje alergiczne (np. zmiany skórne pod postacią pokrzywki, obrzęki na powiekach, cienie pod oczami, uporczywy ból gardła, ok. 2-3 miesiącach od zakażenia, kiedy w jelitach pojawiają się dorosłe glisty, wystąpić mogą biegunka, bóle brzucha, nudności i wymioty, a także wzdęcia lub uporczywe zaparcia.

Opis procedury

1. **Rodzice:**
   1) systematycznie dbają o higienę swojego dziecka,
   2) wyrażają pisemną zgodę na sprawdzanie czystości higieny osobistej dzieci przez wychowawców grup,
   3) systematycznie zaopatrują dzieci w ręczniki i chusteczki jednorazowe.
2. **Nauczyciele:**
   1) podejmują działania profilaktyczne i edukacyjne wobec dzieci i rodziców na spotkaniach grupowych (pogadanki, broszurki, aranżowanie spotkań ze specjalistami),
   2) zapewniają stały dostęp do chusteczek higienicznych,

3) za pisemną zgodą dokonują okresowego przeglądu higieny osobistej swoich wychowanków (włosy, paznokcie, ręce, odzież),
4) prowadzą przegląd higieny osobistej w osobnym pomieszczeniu, zapewniając dziecku poczucie bezpieczeństwa,
5) o wynikach kontroli informują dyrektora i rodziców dziecka,
6) systematycznie kontrolują miejsca zabawy dzieci szczególnie na placu zabaw.

3. **Personel administracyjno-obsługowy:**
   1) jest zobowiązany do codziennego utrzymania czystości pomieszczeń (sanitariaty),
   2) przeprowadza wietrzenie pomieszczeń, w którym przebywają dzieci,
   3) przestrzega prawidłowej zasady mycia rąk zgodnie z instrukcją,
   4) dokonuje codziennej dezynfekcji stołów i sanitariatów,
   5) systematycznie uzupełnia mydła i ręczniki jednorazowe,
   6) przestrzega zasady zdrowego i higienicznego podawania posiłków (dyrektor, intendent)
   7) zapewnia bezpieczne i higieniczne warunki pracy i zabawy,
   8) współpracuje z nauczycielami w ramach podejmowanych działań profilaktycznych dla rodziców i wychowanków,
   9) dokonuje kontroli prowadzonych dezynfekcji (dyrektor, intendent),
   10) dokonuje min. 1 raz w roku wymiany piasku w piaskownicy.
4. **Postępowanie w przypadku wystąpienia choroby**:
   1) Poinformowanie rodziców dziecka (dyrektor lub wychowawca),
   2) Niezwłoczne odebranie dziecka z placówki przez rodziców lub prawnych opiekunów,
   3) Przez okres kuracji dziecko pozostaje w domu do całkowitego wyleczenia (owsiki),
   4) W przypadku glistnicy rodzic zobowiązany jest do dostarczenia zaświadczenia lekarskiego, że dziecko może uczęszczać w trakcie leczenia do przedszkola,
   5) W przypadku wystąpienia trudności, np. w rodzinach o niskim statusie ekonomicznym dyrekcja placówki podejmuje współprace z opieką społeczną w celu udzielenia wsparcia tym rodzinom,
   6) Rodzice/opiekunowie prawni dziecka, po przebytej chorobie pasożytniczej, zobowiązani są poinformować nauczyciela lub dyrektora, że dziecko jest zdrowe,
   7) Poinformowanie całej społeczności przedszkolnej o wystąpieniu choroby pasożytniczej w przedszkolu (np. rozmowy indywidualne, zebrania grupowe, tablica ogłoszeń, strona www. przedszkola).
5. **<u>Edukacja dzieci w zakresie:</u>**
   1) prawidłowego korzystania z sanitariatów (podnoszenie, opuszczanie deski klozetowej, spuszczanie wody),
   2) mycia rąk po skorzystaniu z toalety,
   3) mycia rąk przed posiłkami i po posiłkach,
   4) zakazu wkładania zabawek do buzi, przestrzegania przed całowaniem się dzieci i zabawek, ochrony przed wkładaniem rąk do buzi, obgryzania paznokci,
   5) prawidłowego zachowania się podczas kichania i kaszlu, wycierania nosa w jednorazową chusteczkę.
6. **<u>Edukacja pracowników i rodziców/opiekunów prawnych wychowanków:</u>**
   1) spotkania z przedstawicielami służby zdrowia, sanepidu,
   2) ulotki, artykuły.
7. **Postanowienia końcowe**
   1) za wdrożenie i nadzór nad stosowaniem procedury odpowiada dyrektor przedszkola.
   2) do przestrzegania postanowień niniejszej procedury zobowiązani są wszyscy pracownicy przedszkola i rodzice.
   3) za zapoznanie pracowników i rodziców/opiekunów prawnych wychowanków z niniejszą procedurą odpowiada dyrektor przedszkola

OWSICA (Enterobioza)

Owsica to choroba pasożytnicza wywoływana przez owsiki ludzkie. Obserwuje się ją głównie u dzieci, które są jej głównymi nosicielami, jednak choroba może zaatakować człowieka w każdym wieku.

Charakterystyka pasożyta i cykl życiowy

- **Morfologia:** Owsiki należą do typu nicieni. Są to białe robaki o charakterystycznym, długim i wijącym się kształcie, co ułatwia ich szybkie zdiagnozowanie (są łatwo widoczne w stolcu).

- **Lokalizacja w organizmie:** Miejscem bytowania owsików jest głównie jelito grube, a także wyrostek robaczkowy oraz końcowy odcinek jelita cienkiego. Ich pożywieniem jest treść pokarmowa.
- **Rozród i cykl życiowy:** Pasożyty te są dwupłciowe. Rolą samca jest zaplemnienie samicy, po czym samiec natychmiast obumiera. Samica żyje do 4 tygodni. Po tym czasie wędruje z jelita grubego w kierunku odbytu (u kobiet niekiedy również do przedniej części pochwy), aby złożyć od 8 do 12 tysięcy jaj zawierających larwy. Wędrówka ta odbywa się przeważnie w nocy.
- **Droga zakażenia:** Owsica jest typową „chorobą brudnych rąk". Do zakażenia dochodzi przez przeniesienie jaj na dłoniach (np. pod paznokciami) do jamy ustnej. Następnie pasożyty wędrują przez cały układ pokarmowy do jelita grubego.

Objawy owsicy

- Silne uczucie swędzenia (świąd) w okolicy odbytu, nasilające się w nocy.
- Brak apetytu i utrata masy ciała.
- Rozdrażnienie, nerwowość oraz silne objawy niepokoju.
- Zaburzenia snu (bezsenność).
- Bóle brzucha połączone z nudnościami.
- Ogólne osłabienie organizmu i podkrążone oczy.
- Charakterystyczne objawy behawioralne: zgrzytanie zębami, obgryzanie paznokci.
- W rzadszych przypadkach: niedokrwistość (anemia).

Leczenie i higiena

Przerwanie cyklu rozrodczego pasożyta jest pierwszym krokiem do wyleczenia. Eliminacja owsików obejmuje:

- **Farmakoterapię:** Zastosowanie jednorazowej dawki pyrantelu i powtórzenie jej po upływie dwóch tygodni. Alternatywnie stosuje się mebendazol lub albendazol w dawkach jednorazowych, z powtórzeniem po upływie jednego miesiąca.
- **Wpływ diety:** Właściwa dieta i wprowadzenie określonych produktów (np. czosnku) może pomóc sparaliżować owsiki i umożliwić ich wydalenie przed złożeniem jaj przez samicę.
- **Higienę domową:** Jaja owsików w warunkach domowych mogą przeżyć do kilku tygodni, zwłaszcza przy wysokiej wilgotności i ciepłocie. Mogą znajdować się na pościeli, bieliźnie i ręcznikach. Niezbędne jest częste sprzątanie pomieszczeń oraz pranie tekstyliów w wysokich temperaturach.

GLISTNICA (Askarioza)

Glistnica to choroba wywołana przez glistę ludzką (Ascaris lumbricoides). Podobnie jak owsica, może występować zarówno u dzieci, jak i u dorosłych. Wywiera silne działanie toksyczne, zwłaszcza na organizm dziecka.

Charakterystyka pasożyta i cykl życiowy

- **Morfologia:** Glista ludzka to największy nicień pasożytujący w jelicie cienkim człowieka. Dorosłe osobniki osiągają długość od 20 do 40 cm.
- **Rozrodczość i żywotność:** Dojrzała glista żyje od 6 do 12 miesięcy. Samica produkuje około 200 tysięcy jaj na dobę (około 72 miliony w ciągu całego życia).
- **Wędrówka larw w organizmie (trwa ok. 10 dni):**
    1. Jaja wydalone z kałem trafiają do gleby, gdzie w warunkach odpowiedniej wilgotności, temperatury i dostępności tlenu dojrzewają do postaci inwazyjnej.
    2. Po połknięciu jaja inwazyjnego przez człowieka, larwa uwalnia się z otoczki w jelicie i przedostaje do naczyń krwionośnych oraz chłonnych.
    3. Wraz z prądem krwi wędruje przez wątrobę i serce do płuc.
    4. Z płuc przemieszcza się przez oskrzela i tchawicę do jamy ustnej.
    5. Po ponownym połknięciu przechodzi przez przełyk i żołądek do jelita cienkiego.
    6. W jelicie cienkim larwa rośnie i w ciągu 2–3 miesięcy osiąga postać dojrzałą. Od momentu zakażenia do pojawienia się jaj w kału upływa zwykle 60–80 dni.

Drogi zakażenia glistą ludzką

1. Za pośrednictwem środowiska zewnętrznego (skażona gleba, woda).
2. Poprzez spożywanie niedokładnie umytych surowych warzyw i owoce.
3. Podczas zabaw dzieci (np. w piaskownicach, poprzez branie do ust brudnych zabawek lub brudnych rąk).

4. Przez dorosłych podczas prac w polu i ogrodzie bez zachowania higieny rąk.
5. Poprzez kontakt ze zwierzętami.

Fazy i objawy glistnicy
Rozpoznanie glistnicy bywa przypadkowe – poprzez zauważenie glisty w kale lub w zwymiotowanej treści pokarmowej. W chorobie wyróżnia się trzy etapy: wędrówkę larw, pobyt dojrzałej glisty w jelicie oraz powikłania.

- **Pierwsze objawy zarażenia:** Zawroty głowy, wzmożona pobudliwość nerwowa, nagłe ataki bólu brzucha, wymioty, rozstroje jelit (biegunki lub zaparcia), zmiany skórne (świąd, pokrzywki, wypryski), podwyższona temperatura, zapalenie spojówek, napady astmy oskrzelowej, czasami drgawki.
- **Objawy w późniejszym okresie:** Ślinotok, spadek apetytu, ból głowy, nocne ataki lęku, nieprzyjemne odczucia pod skórą.
- **Objawy przy licznej (masowej) inwazji:** Zgrzytanie zębów, zapalenie oskrzeli, duszności astmatyczne, niedokrwistość, infekcje dróg oddechowych. W skrajnych przypadkach masowego namnożenia glisty mogą przechodzić do żołądka i wychodzić przez jamę ustną podczas wymiotów lub przedostawać się do dróg oddechowych.
- **Wpływ toksyczny na dzieci:** Intensywne zarażenie glistą u dzieci może prowadzić do zahamowania rozwoju fizycznego i umysłowego oraz permanentnej wzmożonej pobudliwości nerwowej.

Profilaktyka – Jak zapobiegać glistnicy
1. Rygorystyczne przestrzeganie podstawowych zasad higieny osobistej i żywienia.
2. Dokładne mycie wszystkich jarzyn, warzyw i owoców przed spożyciem.
3. Picie wyłącznie bezpiecznej, przegotowanej wody.
4. Edukowanie dzieci w zakresie mycia rąk przed jedzeniem, po skorzystaniu z toalety oraz po każdej zabawie, w której była styczność z glebą lub piaskiem.
5. Regularne odrobaczanie zwierząt domowych.

   O każdej chorobie pasożytniczej dziecka należy bezwzględnie i bez obaw poinformować dyrektora przedszkola/szkoły lub nauczycieli grupy. Umożliwia to wdrożenie odpowiednich procedur sanitarno-higienicznych w placówce i zapobiega dalszemu rozprzestrzenianiu się infekcji.

IX. PROCEDURA: POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU ZAGROŻENIA ATAKIEM TERRORYSTYCZNYM

Symptomy wystąpienia zagrożenia atakiem terrorystycznym:
Podstawową cechą terroryzmu jest to, iż nie ma wyraźnych znaków ostrzegawczych o możliwości wystąpienia zamachu lub są one trudno dostrzegalne.

1. Zainteresowania i uwagi wymagają:
   - nietypowe zachowania osób, pozostawione bez opieki przedmioty typu teczki, paczki itp., osoby ubrane nietypowo do występującej pory roku,
   - samochody, a w szczególności furgonetki, parkujące w nietypowych miejscach.
2. Należy jednak pamiętać, że terrorysta nie zawsze musi być odmiennej narodowości i wyróżniać się z tłumu szczególnym wyglądem.
3. Bezwzględnie poinformuj dyrektora placówki.
4. Dyrektor powiadamia odpowiednie służby antyterrorystyczne lub inne służby ratunkowe.

<u>Opis działań</u>
1. Dyrektor, nauczyciele, pozostali pracownicy, a także inne osoby wykonujące czynności zawodowe na terenie przedszkola zobowiązani są do dbałości o stan bezpieczeństwa na terenie placówki, jak również do reagowania w sytuacjach kryzysowych zagrażających bezpieczeństwu osób, mienia, w szczególności zagrożenia bezpieczeństwa dzieci.
2. Dyrektor, nauczyciele, pozostali pracownicy, a także inne osoby wykonujące czynności zawodowe na terenie przedszkola zobowiązani są do ścisłego przestrzegania postanowień procedury postępowania w przypadku zagrożenia atakiem terrorystycznym obowiązujących w Przedszkolu 41 im. Jana Pawła

II we Wrocławiu oraz innych przepisów aktów wewnętrznych regulujących sprawy bezpieczeństwa ww. placówce, jak i współdziałania podczas realizacji zadań z nich wynikających.

3. Za incydent terrorystyczny w rozumieniu procedury uważa się każdy incydent mający miejsce na terenie Przedszkola nr 41 we Wrocławiu, polegający na podłożeniu ładunku wybuchowego lub groźby jej użycia – informacja o podłożeniu ładunku wybuchowego, użyciu gazu lub innych środków drażniących – mogących stanowić zagrożenie zdrowia i życia ludzi lub groźbie ich użycia, wtargnięciu uzbrojonego napastnika oraz wzięciu zakładnika.
4. Nauczyciele, pozostali pracownicy, a także inne osoby wykonujące czynności zawodowe na terenie przedszkola zobowiązani są do stosowania się do poleceń wydawanych przez dyrektora placówki oraz funkcjonariuszy służb specjalnych (antyterroryści, policja, straż pożarna, siły zbrojne) podejmujących działania w razie zaistnienia incydentu terrorystycznego.

I. **Wtargnięcie uzbrojonych napastników na teren placówki**:

1. Dyrektor, nauczyciele oraz pozostali pracownicy jak i inne osoby wykonujące czynności zawodowe na terenie przedszkola powinny:
   - poddać się woli napastników – ściśle wykonywać ich polecenia,
   - zwrócić uwagę napastników na fakt, że mają do czynienia z ludźmi (personifikowanie siebie i innych – zwracać się do dzieci oraz pracowników przedszkola po imieniu – zwiększa szansę ich przetrwania),
   - pytać zawsze o pozwolenie, np. gdy chcesz się zwrócić do dziecka oraz pracowników z jakimś poleceniem,
   - zapamiętać szczegóły dotyczące porywaczy i otoczenia – informacje te mogą okazać się cenne dla służb ratowniczych,
   - starać się uspokoić dzieci – zapanować w miarę możliwości nad własnymi emocjami,
   - dopóki nie zostanie wydane polecenie wyjścia:
     a) nie pozwolić dzieciom wychodzić z pomieszczenia oraz wyglądać przez drzwi i okna;
     b) nakazać dzieciom położyć się na podłodze,
   - w chwili podjęcia działań zmierzających do uwolnienia, wykonywać polecenia grupy antyterrorystycznej lub innych służb ratunkowych.

Uwaga! Bądź przygotowany na surowe traktowanie przez członków grupy anty-terrorystycznej lub innych służb ratunkowych. Dopóki nie zostaniesz zidentyfikowany, jesteś dla nich potencjalnym terrorystą.

- Po zakończeniu akcji:
- niezwłocznie udzielić pomocy osobą poszkodowanym oraz pozostałym potrzebującym;
- sprawdzić obecność dzieci celem upewnienia się, czy wszyscy opuścili budynek - o braku któregokolwiek dziecka niezwłocznie poinformować członków grupy antyterrorystycznej lub innych służb ratunkowych;
- nie pozwolić żadnemu z dzieci samodzielnie wrócić do domu;
- zapewnić potrzebującym uczestnikom zdarzenia pomoc psychologiczną;
- prowadź ewidencję dzieci odbieranych przez rodziców lub **inne** osoby upoważnione**.**

II. Użycie broni palnej na terenie placówki:

Dyrektor, nauczyciele oraz pozostali pracownicy jak i inne osoby wykonujące czynności zawodowe na terenie przedszkola w sytuacji bezpośredniego kontaktu z napastnikiem powinny:

1. Nakazać dzieciom położyć się na podłodze.
2. Starać się uspokoić dzieci.
3. Dopilnować, aby dzieci nie odwracały się tyłem do napastników w przypadku polecenia przemieszczania się.
4. Jeżeli terroryści wydają polecenia, dopilnować, aby dzieci wykonywały je spokojnie – gwałtowny ruch może zwiększyć agresję napastników.

5. O ile to możliwe zadzwonić pod jeden z numerów alarmowych (112, 999, 998, 997)

Uwaga! Nie rozłączaj się i staraj się, jeśli to możliwe, na bieżąco relacjonować sytuację.

Po opanowaniu sytuacji:

1. Upewnić się o liczbie osób poszkodowanych i sprawdzić, czy strzały z broni palnej nie spowodowały innego zagrożenia (np. pożaru).
2. Zadzwonić lub wyznaczyć osobę, która zadzwoni pod jeden z numerów alarmowych (112, 999, 998, 997)
3. Udzielić pierwszej pomocy osobom najbardziej potrzebującym.
4. W przypadku, gdy ostrzał spowodował inne zagrożenie podjąć odpowiednie do sytuacji działania.
5. Zapewnić osobom uczestniczącym w zdarzeniu pomoc psychologiczną.

X. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ZAGROŻENIA BĄDŹ ATAKU BOMBOWEGO W PRZEDSZKOLU 41 IM. JANA PAWŁA II WE WROCAWIU

I. **Postępowanie w sytuacji otrzymania informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego:**

1. Osoba, tj.: nauczyciele oraz pozostali pracownicy jak i inne osoby wykonujące czynności zawodowe na terenie przedszkola, która przyjęła zgłoszenie lub ujawniła przedmiot niewiadomego pochodzenia, co do którego istnieje podejrzenie, że może on stanowić zagrożenie dla osób i mienia, powinna ten fakt zgłosić służbom odpowiedzialnym za bezpieczeństwo w danym miejscu, dyrekcji lub jego zastępcy. Informacji takiej nie należy przekazywać niepowołanym osobom, gdyż jej niekontrolowane rozpowszechnienie może doprowadzić do paniki i w konsekwencji utrudnić przeprowadzenie sprawnej ewakuacji osób z zagrożonego miejsca.
2. Dyrektor powiadamia odpowiednie służby - Policję, Straż Pożarną, Siły Zbrojne.
3. Jednocześnie przeprowadza ewakuację budynku zgodnie z procedurami.
4. Zawiadamiając policję dyrektor podaje następujące informacje:
   1) rodzaj zagrożenia i źródło informacji o zagrożeniu (informacja telefoniczna, ujawniony podejrzany przedmiot),
   2) treść rozmowy z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego,
   3) numer telefonu, na który przekazano informację o zagrożeniu oraz dokładny czas jej przyjęcia, adres, numer telefonu i nazwisko osoby zgłaszającej, opis miejsca i wygląd ujawnionego przedmiotu,
5. Wskazane jest uzyskanie od policji potwierdzenia przyjętego zgłoszenia.

II. **Ogłoszenie alarmu bombowego oraz procedury postępowania w czasie zagrożenia bombowego:**

1. Do czasu przybycia policji akcją kieruje dyrektor przedszkola lub osoba przez niego wyznaczona (tj.: zastępca dyrektora, inna osoba pełniąca tymczasowo obowiązki dyrektora przedszkola).
2. Na miejsce zagrożenia incydentem bombowym należy wezwać służby pomocnicze takie jak: pogotowie ratunkowe, straż pożarną, pogotowie gazowe, pogotowie wodnokanalizacyjne, pogotowie energetyczne.
3. Po przybyciu policji na miejsce incydentu bombowego, przejmuje ona dalsze kierowanie akcją.
4. Należy bezwzględnie wykonywać polecenia policjantów.
5. Przy braku informacji o konkretnym miejscu podłożenia „bomby", użytkownicy pomieszczeń służbowych powinni sprawdzić swoje miejsce pracy i jego bezpośrednie otoczenie, pod kątem obecności przedmiotów nieznanego pochodzenia.

6. Pomieszczenie ogólnodostępne (korytarz, klatki schodowe, toalety, szatnię) oraz najbliższe otoczenie zewnętrzne obiektu, sprawdzają i przeszukują służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo w danej instytucji.
7. Podejrzanych przedmiotów nie wolno dotykać! O ich lokalizacji należy powiadomić dyrektora przedszkola oraz osoby odpowiedzialne za bezpieczeństwo .
8. Po ogłoszeniu ewakuacji, należy zachować spokój i opanowanie, pozwoli to sprawnie i bezpiecznie opuścić zagrożony rejon. 9. Identyfikacją i rozpoznawaniem zlokalizowanego ładunku wybuchowego oraz jego neutralizacją zajmują się uprawnione i wyspecjalizowane jednostki i komórki organizacyjne policji.

Jak zachować się po otrzymaniu informacji o podłożeniu lub groźbie podłożenia „bomby":

1. Podczas działań związanych neutralizacją „bomby" należy zastosować się do poleceń policji.
2. Ciekawość może być niebezpieczna - należy jak najszybciej oddalić się z miejsca zagrożonego wybuchem. Po drodze należy informować o zagrożeniu jak największe grono osób, będących w strefie zagrożonej lub kierujących się w jej stronę.
3. Po ogłoszeniu alarmu i zarządzeniu ewakuacji należy niezwłocznie udać się do wyjścia, zgodnie ze wskazaniami administratora budynku lub wskazaniami upoważnionych osób.

Informacja o podłożeniu bomby

Dyrektor, nauczyciele oraz pozostali pracownicy jak i inne osoby wykonujące czynności zawodowe na terenie przedszkola powinny:

1. Jeżeli jest to informacja telefoniczna:
   1) słuchać uważnie oraz zapamiętać jak najwięcej informacji,
   2) w miarę możliwości, nagrać rozmowę lub zapisywać najistotniejsze informacje,
   3) zwracać uwagę na szczegóły dotyczące głosu i nawyki mówiącego oraz wszelkie dźwięki w tle,
   4) nigdy nie odkładać pierwszy słuchawki,
   5) jeżeli jest to wiadomość pisemna, zabezpieczyć ją tak, aby nikt jej nie dotykał niezwłocznie przekaż ją Policji.
2. Po zakończeniu rozmowy niezwłocznie zadzwonić pod jeden z numerów alarmowych (112, 999, 998, 997).
3. Powiadomić o zagrożeniu pozostały personel placówki oraz dzieci, w sposób nie wywołujący paniki!
4. Dyrektor zarządza ewakuację godnie z obowiązującą instrukcją.
5. Zabezpieczyć ważne dokumenty (np.: dziennik).
6. Wyłączyć lub zlecić pracownikom ds. technicznych wyłączenie dopływu gazu i prądu.
7. W przypadku odnalezienia podejrzanego przedmiotu nie dotykać go i nie otwierać.
8. W miarę możliwości ograniczyć dostęp osobom postronnym.
9. Dokonać próby ustalenia właściciela przedmiotu.
10. Po przybyciu właściwych służb, bezwzględnie stosować się do ich zaleceń.

Wykrycie/ znalezienie bomby (podejrzanego przedmiotu

Dyrektor, nauczyciele oraz pozostali pracownicy jak i inne osoby wykonujące czynności zawodowe na terenie przedszkola powinny:

1. Nie dotykać podejrzanego przedmiotu (uwaga! Jeśli widzisz „bombę" to oznacza, że jesteś w polu jej rażenia).
2. Zadzwonić pod jeden z numerów alarmowych: 112, 999, 998, 997.

3. Zabezpieczyć, w miarę możliwości, rejon zagrożenia w sposób uniemożliwiający dostęp osobom postronnym – głównie dzieciom, nie narażać siebie i innych na niebezpieczeństwo.
4. Powiadomić o zagrożeniu pozostały personel przedszkola oraz dzieci, w sposób nie wywołujący paniki!
5. Zarządzić przeprowadzenie ewakuacji zgodnie z obowiązującą instrukcją.
6. Zabezpieczyć ważne dokumenty.
7. Wyłączyć lub zlecić pozostałym pracownikom ds. technicznych wyłączenie dopływu gazu i prądu.
8. Otworzyć okna i drzwi.
9. Usunąć z otoczenia wszystkie materiały łatwopalne.
10. Nie używać w pobliżu podejrzanego ładunku urządzeń radiowych (radiotelefonów, telefonów komórkowych).
11. Po przybyciu właściwych służb, bezwzględnie stosować się do ich zaleceń

Po wybuchu bomby:

Dyrektor, nauczyciele oraz pozostali pracownicy jak i inne osoby wykonujące czynności zawodowe na terenie przedszkola powinny:

1. Ocenić sytuację pod kątem ilości osób poszkodowanych i upewnić się, jakiego rodzaju zagrożenia spowodował wybuch.
2. Zadzwonić pod jeden z numerów alarmowych: 112, 999, 998, 997.
3. Udzielić pierwszej pomocy osobom najbardziej potrzebującym.
4. Sprawdź bezpieczeństwo dróg i rejonów ewakuacyjnych, a następnie zarządzić przeprowadzenie ewakuacji zgodnie z obowiązującą instrukcją.
5. W przypadku, gdy wybuch spowodował inne zagrożenie, podjąć działania odpowiednie do sytuacji.
6. Po przybyciu właściwych służb, bezwzględnie stosować się do ich zaleceń.

Do procedury postępowania w przypadku stwierdzenia objawów chorobowych u dziecka

EPILEPSJA

Epilepsja(padaczka) jest chorobą, która w typowym przebiegu przejawia się naprzemiennymi napięciami i rozluźnieniami mięśni, tzn. drgawkami i przebiega z utratą przytomności.

Przebieg ataku epilepsji może mieć różny charakter. Niekiedy atak objawia się prężeniem mięśni, drżeniem określonej części ciała itp., natomiast typowym atakiem epilepsji są drgawki, czyli naprzemienne prężenie i rozluźnianie mięśni.

Objawy:

1. Aura - u niektórych doświadczonych chorych aura jest subiektywnym odczuciem zwiastującym atak, np. mroczki przede oczami, szum w uszach, zawroty głowy,
2. Napięcie/drgawki/wiotkość całego ciała.
3. Bezdech (zatrzymanie oddechu) wywołany szczękościskiem w ataku występującym z napięciem mięśni.
4. Sinica skóry wywołana bezdechem.
5. Pieniona ślin w jamie ustnej na skutek oddychania przez zaciśnięte zęby w trakcie szczękościsku.
6. Bezwiedne oddanie moczu i stolca.
7. Utrata przytomności.
8. Niepamięć wsteczna – chore dziecko może nie pamiętać ataku/lub okresu po jego wystąpieniu.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA

1. **Oceń sytuację.** Zabezpiecz się i załóż rękawiczki.
2. **Zabezpiecz głowę** przed wtórnymi urazami **–** podczas ataku drgawek głowa dziecka może ulec urazowi. Przytrzymaj głowę, aby zabezpieczyć ją przed uszkodzeniem. Jeżeli podczas ataku tułów się przemieszcza – utrzymuj głowę w osi ciała.
3. Odsuń wszystkie niebezpieczne przedmioty z otocznia chorego dziecka.
4. Po ustąpieniu ataku **skontroluj czynności życiowe**.
5. **Wezwij zespół ratownictwa medycznego.** Wbrew ogólnemu poglądowi, że chorzy po ataku epilepsji mogą wrócić do domu bez opieki należy wziąć pod uwagę inne czynniki, min. kryterium wieku jest wskazaniem do niepozostawiania dziecka po ataku epilepsji bez pomocy medycznej.
6. Przygotuj się na wystąpienie kolejnego ataku, lub ataków o długotrwałym przebiegu**.**
7. Ułóż dziecko w pozycji bezpiecznej.
8. Jeżeli w jamie ustnej dziecka znajduje się wydzielina, krew, czy ciało obce, ewakuacji treści płynnej czy stałej dokonaj w pozycji bocznej, poprzez skierowanie ust ku dołowi i odgięcie głowy.
9. Po ewakuacji wydzielin, czy ciał obcych sprawdź czynności życiowe.
10. Zapewnij intymność dziecku. Atak epilepsji może być wstydliwy dla dziecka, szczególnie, jeżeli miał miejsce w obecności rówieśników.
11. Rozmawiaj z dzieckiem. Uspokajaj je. Wsparcie psychiczne jest istotnym elementem zapewnienia komfortu psychicznego.
12. **Nie wkładaj palców do jamy ustnej!** Wystąpienie kolejnego ataku może wywołać szczękościsk.

WAŻNE: Wkładanie czegokolwiek do ust dziecka nie jest zalecane. Jeżeli w twoim przekonaniu zabieg ten jest niezbędny, stosuj się do zasady, że przedmiot, który włożysz między zęby nie może się kruszyć

w trakcie przygryzienia i nie może niszczyć zębów. Zastosuj np. złamany wpół bandaż czy skórzany portfel itp.

OPARZENIA - oparzenia są urazami, które bez względu na czynnik wywołujący powodują uszkodzenia tkanek, do którego dochodzi, gdy czynnik wywołujący oddziałuje na tkanki wystarczająco długo lub z wystarczającą do uszkodzenia intensywnością.

Czynniki wywołujące oparzenia:

- Energia termiczna-płomień, ciał stałe, ciecz lub gaz o wysokiej temperaturze, promieniowanie podczerwone
- Energia wg rodzajów promieniowania -promieniowanie podczerwone, rentgenowskie, ultrafioletowe, mikrofalowe
- Energia elektryczna – prąd elektryczny
- Substancje chemiczne – mocno stężone kwasy, mocno stężone ług

Stopnie oparzenia mówią o głębokości oparzeń:

- **I** – uszkodzenie naskórka. Objawy: ból, obrzęk, zaczerwienienie
- **II**- uszkodzenie naskórka i pewnej głębokości skóry właściwej. Objawy: ból, obrzęk, zaczerwienie, pęcherze wypełnione płynem
- **III** – uszkodzenie pełnej grubości skóry właściwej oraz możliwe uszkodzenie tkanek położonych głębiej. Objawy: skóra blada lub szara, część martwicza jest, bezbolesna, lecz ból występuje wokół rany oparzeniowej i w głębszych strukturach.

Rozległość oparzeń jest mierzona metodą dziewiątek lub dłoni. Najbardziej użyteczna jest metoda dłoni zakładająca, iż dłoń poszkodowanego stanowi 1 % powierzchni oparzenia jego skóry.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA

1. **Oceń sytuację.** Zabezpiecz miejsce zdarzenia. Chroń siebie - załóż rękawiczki.
2. Uniwersalnym sposobem jest **schładzanie oparzenia:** schładzaj oparzenie bieżąca wodą do ustąpienia bólu. Zwróć uwagę, aby nie doprowadzić u dziecka do hipotermii (wychłodzenia), jeżeli schładzanie oparzenia dotyczy dużej powierzchni ciała. Przyjmij, iż schładzanie dłuższe niż 10-20 min. może doprowadzić do wychłodzenia organizmu.
3. **Schładzanie** pomaga przetrwać proces wnikania w głąb tkanek ciepła i substancji chemicznych, zmniejszając stopień oparzenia. **Metody niekonwencjonalne nie są skuteczne!**
4. Substancje chemiczne zmywaj tak, aby nie spływały na nieuszkodzona skórę.
5. Substancje chemiczne w postaci ciała stałego (proszek, granulat itp.) usuń mechanicznie, np. chusteczką, a pozostałość obficie spłukuj bieżąca woda, (jeśli jest dostępna).
6. W przypadku oparzenia oka głowę dziecka przechyl, aby strumień wody spływał od spojówki (krawędź oka przy nosie) na zewnątrz. Pamiętaj, aby substancja wywołująca oparzenie nie spływała na nieuszkodzone części ciała.
7. Na ranę oparzeniową załóż jałowy opatrunek osłaniający. Jeżeli oparzeniu uległy palce czy ucho, zdejmij biżuterię, a jałowym opatrunkiem oddziel palce. Pamiętaj, aby nie dotykać miejsca przyłożenia opatrunku, aby pozostało jałowe.
8. Oparzone oko opatrz osłaniając oboje oczu. Pamiętaj, że ruchy zdrowego oka będą wymuszały ruchy oka opatrzonego, co może pogłębić uraz.
9. Niewielkie oparzenia, np. części palca w stopniu I i II, nie wymagają wzywania zespołu ratownictwa medycznego. W razie potrzeby należy skorzystać z porady lekarza rodzinnego.
10. Jeżeli oparzeniu I lub II stopnia uległa głowa, szyja, klatka piersiowa czy inna część ciała na dużej powierzchni, należy wezwać zespół ratownictwa medycznego.
11. Szczególnym rodzajem oparzeń jest oparzenie dróg oddechowych. Oceniając sytuację – np. ewakuacja poszkodowanego z pożaru – oraz oceniając objawy, takie jak: widoczna sadza w okolicy ust i nosa, chrapliwy, świszczący czy utrudniony oddech, należy podejrzewać oparzenie dróg oddechowych. Jest to szczególny rodzaj oparzeń, który w warunkach pierwszej pomocy jest niezwykle trudny do opatrzenia. W oparzeniu dróg oddechowych należy postępować tak, jak w przypadku duszności. Jeżeli poszkodowane dziecko straci przytomność – należy postępować tak jak z nieprzytomnym.

UWAGA: Metody niekonwencjonalne, np. natłuszczanie, mogą wyrządzić szkody, min. doprowadzić do zainfekowana rany oparzeniowej i utrudnić gojenie. Nie obawiaj się, że uszkodzona skóra wyschnie i

pęknie. Oparzenie uszkadza skórę, czego wynikiem jest obumarcie tkanki, a samo uszkodzenie i powikłania wymagają operowania chirurgicznego**.**

KRWAWIENIA I KRWOTOKI

Krwawienia i krwotoki stanowią grupę urazów, które mogą bezpośrednio zagrażać życiu. Z uwagi na możliwości udzielenia pierwszej pomocy stosuje się podział ze względu na intensywność wypływu krwi oraz umiejscowienie.

Podział ze względu na intensywność:

- **Krwawienie** – utrata niewielkiej ilości krwi w danym czasie
- **Krwotok** – masywna utrata krwi w krótkim czasie

Podział ze względu na umiejscowienie:

- **Krwotok i krwawienie wewnętrzne** –krew z uszkodzonych naczyń krwionośnych wypływa do jam ciała, narządów i/lub mięśni.
- **Krwotok i krwawienie zewnętrzne** – krew poprzez kanał rany lubi uszkodzona skórę wypływa na zewnątrz poza obręb ciała.

W przypadku krwotoku wewnętrznego postępowanie w warunkach pierwszej pomocy jest uwarunkowane możliwościami przeciwdziałania objawom ubytku krwi.
W przypadku krwotoku zewnętrznego postępowanie wymaga wdrożenia czynności mających n celu zatrzymanie ubytku krwi.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA

1. **Oceń sytuację.** Zabezpiecz miejsce zdarzenia. Zapewnij sobie bezpieczeństwo - załóż rękawiczki.
2. **Natychmiast uciśnij ranę**. Bezpośredni ucisk zatrzyma lub zmniejszy intensywność wypływu krwi.
3. **Unieś zranioną kończynę**, aby wspomagać się grawitacją. Ułóż poszkodowane dziecko w pozycji siedzącej lub leżącej- w zależności od stanu dziecka i potrzeb.
4. Wolną ręką przygotuj sobie opatrunek i szybko podłóż pod dłoń, która uciska ranę, aby nie zwiększać ubytku krwi.
5. Wykonaj obwoje bandażem (opaską dzianą), wywierając odpowiedni ucisk**. Pamiętaj, aby ucisk nie spowodował niedokrwienia dalszej części kończyny.**
6. Jeśli krwotok jest opanowany, wezwij zespół ratownictwa medycznego.
7. Nie zdejmuj już założonego opatrunku. Jeśli przesiąka dokładaj kolejne warstwy i zastosuj uciskanie tętnicy doprowadzającej krew do kończyny.
8. **Ciał obcych nie wolno usuwać!** Wykonaj opatrunek stabilizujący ciało obce. Krwotok tamuj uciskając ranę wokół ciała obcego.
9. Jeżeli poszkodowane dziecko straci przytomność, po zatamowaniu krwotoku postępuj początkowo podobnie jak z osobą, która omdlała. Jeżeli nie odzyska przytomności, wdróż postępowanie jak u osoby nieprzytomnej.

UWAGA!
Stan nieprzytomności w pozycji na wznak może być przyczyną niedrożności dróg oddechowych.

ZŁAMANIA KOŚCI

Złamanie kości to przerwanie jej ciągłości na skutek zadziałania siły przewyższającej jej elastyczność.
Podziału złamań dokonuje się z wielu względów. Najbardziej istotny z punktu widzenia pierwszej pomocy jest podziała na:

1. **Złamania zamknięte** - t j. złamania, które nie uszkadzają powłok skórnych. Zalicza się do nich złamania z przemieszczeniem i bez przemieszczenia.

2. **Złamania otwarte -** tj. złamania, w których odłam kostny uszkodził sąsiadujące z nim tkanki oraz wytworzył ranę.

Objawami złamania kości jest najczęściej ból, narastający obrzęk, widoczny nieprawidłowy obrys kończyny orz zniesienie funkcji. Należy pamiętać, że u dzieci okostna jest wyjątkowo elastyczna. Złamania mogą przebiegać bezboleśnie, jeżeli okostna nie zostanie uszkodzona. Złamania tego typu noszą nazwę „złamania zielonej gałązki" i nie oznacza to, iż są one niegroźne. W wyniku nieprawidłowego opatrzenia lub zignorowani objawów takich jak nieprawidłowy obrys kończyny może dojść do pogłębienia urazu.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA

1. **Oceń sytuację.** Zabezpiecz się przed kontaktem z materiałem potencjalnie zakaźnym. Zabezpiecz miejsce zdarzenia.
2. **Stosuj regułę Potta –** unieruchomienie złamanej kości wraz ze stawami, które ta kość tworzy po obu swoich końcach.
3. W przypadku **złamania otwartego** postępuj jak z ciałem obcym w ranie. Wystający ze skóry odłam kostny zabezpiecz jałowa gazą i wykonaj opatrunek osłaniający.
4. Na złamaną rękę załóż temblak z chusty trójkątnej lub w razie jej braku – z odzieży.
5. Jeżeli dziecko nosi biżuterię, tasiemki, plecionki czy zegarek, a złamanie dotyczy części kończyny, gdzie ozdoby są noszone, należy zdjąć wszystko to, co przy narastającym obrzęku może wywołać ucisk na tkanki i w konsekwencji niedokrwienie.
6. Złamaną nogę można unieruchomić przymocowując zdrową nogę do złamanej, np. za pomocą chust trójkątnych. Nie jest to metoda standardowa, natomiast ręczne unieruchomienie do chwili przyjazdu zespołu ratownictwa medycznego jest wystarczające. Ważne, aby nie przemieszczać poszkodowanego dziecka, jeśli to nie jest konieczne. Ruch może pogłębić uraz i zwiększyć dolegliwości bólowe.

UWAGA!

Unieruchamianie sprzyja nie tylko zmniejszeniu bólu. Jest stosowane w celu stabilizacji odłamów kostnych, aby nie pogłębić urazu. Schładzanie może działać przeciwbólowo. Stosując lód należy zadbać, aby nie miał on bezpośredniego kontaktu ze skórą, ponieważ może wywołać odmrożenie. Worek z lodem trzeba owinąć płótnem, np. ręcznikiem.

ZARZĄDZENIE Nr …../XI/2026
Dyrektora Przedszkola nr 41 im. Jana Pawła II
z dnia 25 listopada 2026 r.
w sprawie Procedur bezpieczeństwa obowiązujących w Przedszkolu nr 41 im. Jana Pawła II.

Podstawa prawna:

1) Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r . Karta Nauczyciela (Dz.U.2026.515 t.j. z dnia 2026.04.14 ze zm.)
2) Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu i zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz.U.2025.1675 t.j. z dnia 2025.12.01 ze zm.)
3) Ustawa z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz.U.2024.416 t.j. z dnia 2024.03.20 ze zm.)
4) Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo Oświatowe (Dz.U.2026.820 t.j. z dnia 2026.06.22 z późn. zm.)
5) Ustawa z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz.U.2026.141 t.j. z dnia 2026.02.06)
6) Rozporządzenie MEN z dnia 17 marca 2017 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli (Dz.U.2023.2736 t.j. z dnia 2023.12.21 ze zm.)
7) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta" (Dz.U.2023.1870 z dnia 2023.09.13)
8) Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120 poz. 526 ze zm.)
9) Statut Przedszkola 41 im. Jana Pawła II we Wrocławiu
10) Stanowisko Ministra Zdrowia z dnia 4 maja 2010 r. w sprawie możliwości podawania leków dzieciom przez nauczycieli w szkole i przedszkolu.

Zarządzam, co następuje:

§ 1

Wprowadza się Procedury bezpieczeństwa obowiązujące w Przedszkolu nr 41 im. Jana Pawła II we Wrocławiu (zał. nr 1).

§ 2

Zobowiązuje się wszystkich pracowników do zapoznania się z Procedurami bezpieczeństwa obowiązującymi w Przedszkolu nr 41 im. Jana Pawła II we Wrocławiu, stanowiącymi załącznik nr 1 niniejszego zarządzenia.

§ 3

Tracą moc Procedury bezpieczeństwa obowiązujące w przedszkolu nr 41 im. Jana Pawła II we Wrocławiu wprowadzone zarządzeniem dyrektora nr 3/IX/2023 z dnia 25 września 2023 r.

§ 4

Wykonanie zarządzenia powierza się dyrektorowi Przedszkola nr 41 im. Jana Pawła II.

§ 5

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania z mocą obowiązującą od 25 listopada 2026 r.